

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

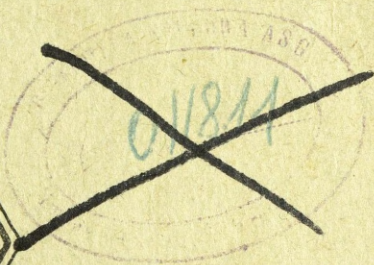

Egz. Nr 19

ZESZYT TAKTYCZNY

8(15)

036934

WARSZAWA

Sierpień 1966

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

036934

36 str

42

51 37

AG

Colour Chart #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Centimetres

Inches

57 37

AG

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

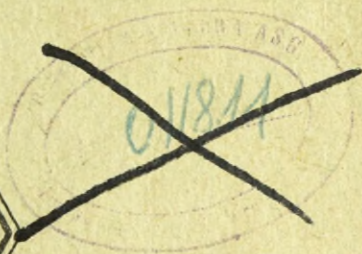

~~NO DOSTĘPNE~~
~~WALNY~~

Egz. Nr 19

ZESZYT TAKTYCZNY
8(15)

036934

WARSZAWA
Sierpień 1966

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

X36934

92

36 str

1

Prof. przekł. 12657 fur

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. SWIERCZEWSKIEGO

0136

**DO SZYTKO
SLUZHOBNO**

TAJNE

Egz. Nr **19**

ZESZYT TAKTYCZNY

8(15)

W A R S Z A W A

Sierpień 1966

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego**

036934

WYPIĘTU 44
1944

Material do niniejszego „Zeszytu” został opracowany:

Do części pierwszej — przez zespół oficerów, pod kierunkiem ppłka dypl. Franciszka JANUSZEWSKIEGO, w składzie: ppłk dypl. WITOLD JANDA, ppłk dypl. ZYGMUNT MALETKO, ppłk dypl. HENRYK SOBKIEWICZ.

Do części drugiej — przez zespół oficerów, pod kierunkiem ppłk. dypl. HENRYKA SOBKIEWICZA, w składzie: ppłk. dypl. FRANCISZEK JANUSZEWSKI, mjr dypl. BOGDAN KOŁODZIEJCZAK.

SPIS TREŚCI

	Str.
Część pierwsza: Desantowanie batalionu zmechanizowanego na śmigłowcach. Rozwiązanie zadania zamieszczonego w „Zeszyty Taktycznym” nr 6(13) 1966	5
1. Proponowana decyzja dowódcy 5 DZ	5
2. Propozycja przedstawiciela lotnictwa działającego na korzyść 5 DZ	15
3. Proponowane użycie artylerii 5 DZ na korzyść desantu taktycznego	20
Część druga: Przejście pułku powietrzno-desantowego do działań dywersyjnych	26
1. Warunki przejścia pułku powietrzno-desantowego do działań dywersyjnych i ogólne zasady prowadzenia tych działań	26
2. Założenie ogólne do tematu: „Przejście pułku powietrzno-desantowego do działań dywersyjnych	33

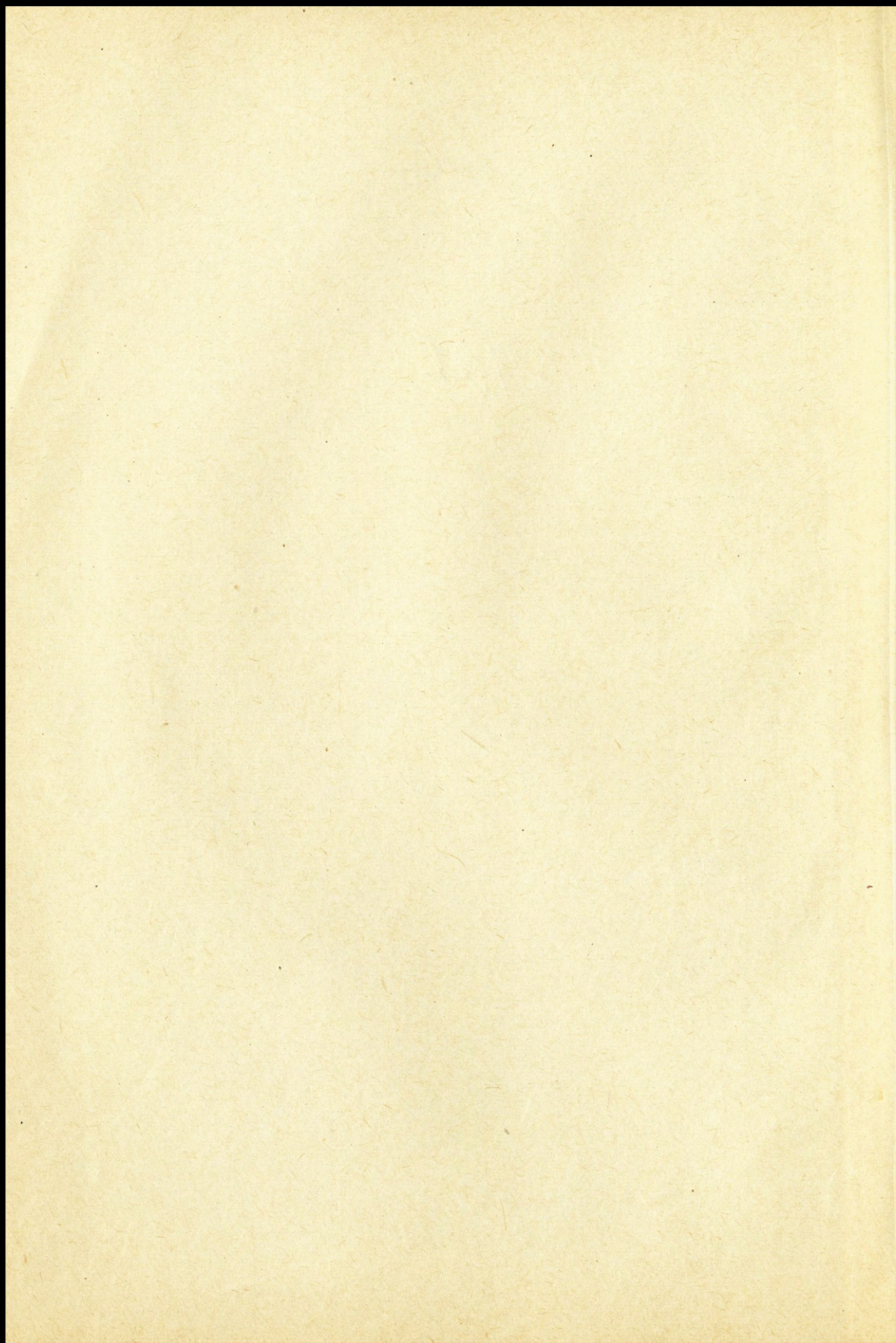
Załączniki:

Do części pierwszej:

1. Decyzja dowódcy 5 DZ na 4.6 (szkic z mapy 1 : 100 000);
2. Tabela desantowania 3/13 pz (szkic z mapy 1 : 100 000);
3. Plan ogniowego wsparcia desantu 3/13 pz (szkic z mapy 1 : 100 000).

Do części drugiej:

1. Położenie stron o 3.00 6.7;
2. Położenie 5 ppd i nieprzyjaciela o 18.00 6.7.

Część pierwsza

**DESANTOWANIE BATALIONU ZMECHANIZOWANEGO
NA ŚMIGŁOWCACH**

(Rozwiązanie zadania zamieszczonego w Zeszycie Taktycznym nr 6/13)

I. PROPONOWANA DECYZJA DOWÓDCY 5 DZ

(Załącznik nr 1)

1. Dowódca 2 A zamierza: osłaniając się częścią sił przed podchodzącymi odwodami npla, zgrupowaniem uderzeniowym (10 DPanc) rozbić zasadnicze siły 5 KA (N), a następnie wprowadzając do bitwy świeże siły i desantując 1 ppd sforsować rz. WISŁA na szerokim froncie. Osłona skrzydła zgrupowania uderzeniowego 2 A w dniu 4.6 została powierzona 5 DZ.
2. Zadanie osłony zgrupowania uderzeniowego armii realizuje 5 DZ przez: wykonanie w dniu 4.6 uderzenia na kierunku BISKUPIEC, płn. OLSZTYN, SZYDLAK; uprzedzenie npla w opanowaniu rejonu: MAŃKI (4850), SZYDLAK, IDZBARK, ŁAGUTY (5844); wzbrowienie wykonania przeciwuderzenia przez podchodzące odwody npla. Z zadania postawionego 5 DZ wynika, że główne zagrożenie dla jej sił podczas wykonywania zadania w dniu 4.6 stanowią podchodzące z zachodu odwody npla, a szczególnie 6 DZ (N) oraz odwód 8 DZ npla, ześrodkowany w lasach wsch. NAPIWODA (2064). Odwody te mogą:
 - większością sił wykonać przeciwuderzenie w ogólnym kierunku: OLSZTYNEK, KĘTRZYN, WĘGORZEWO prawdopodobnie z rubieży: PURDA (5280), BARTAG (5464), BIESAL (5446), a częścią sił wzmocnić obronę 9 DZ (N) na przesmykach międzyjeziornych płn. OSTRODA;
 - częścią sił podejść do przewidywanej rubieży przeciwuderzenia w godzinach rannych oraz całością sił wieczorem 4.6;
 - siłami podchodzącej 6 DZ (N) rozpocząć przeciwuderzenie na kierunku: BIESAL, RESZEL lub BIESAL, LIDZBARK WARMIŃSKI w godzinach rannych 4.6 z rubieży: (wył.) OLSZTYNEK, IDZBARK (5038) bez oczekiwania na podejście pozostałych sił;
 - odwód 8 DZ npla w sile około brygady oraz część 27 BPanc 9 DZ (N) mogą w godzinach rannych 4.6 wykonać kontrataki na kierunkach:
 - CHABERKOWO (4270), BISKUPIEC;
 - ZIMNA WODA (2472), SZCZYTNO (mniej prawdopodobne).

3. Zamierzam: uprzedzić podchodzące z głębi odwody npla w opanowaniu rejonu: MANKI (4850), SZYDLAK, IDZBARK, ŁAGUTY (5844) poprzez wysadzenie w dniu 4.6 w tym rejonie taktycznego desantu śmigłowcowego. Następnie we współdziałaniu z 2 DZ rozbić zasadnicze siły podchodzącej 6 DZ (N) i do końca dnia opanować rubież: PGR WORNIK (5034), SZYDLAK, GIERZWAŁD, a OW — przeprawy na rz. DRWEÇA w rejonie: MATKI (4414), GROMOTY (4214), GIERROŻ (4218). Częścią sił osłonić lewe skrzydło dywizji.

4. W tym celu:

a) do końca dnia:

- pułki pierwszorzutowe (14, 15 pz i 5 pcz) we współdziałaniu z odwodami specjalnymi rozbijają wycofujące się pododdziały 27 BPanc i 26 BZ (9 DZ) i opanowują ogólną rubież: DERC (8076), (wył) BARCZEWO, (wył) PRESŁOWO (5682), skąd przygotowują się do natarcia w dniu 4.6;
- 13 pz do 18.30 po zakończeniu ześrodkowania i uporządkowaniu pododdziałów wydziela 3/13 pz wzmocniony b 122 mm hb, bappanc, pl sap i drsrk 13 pz jako taktyczny desant śmigłowcowy dywizji, ześrodkowując go w lesie płn GIŻEWO (7814);
- artyleria i odwody specjalne wspierają walkę pułków pierwszorzutowych i zajmują wyznaczone rejonny (patrz załącznik nr 1);
- OR do 22.00 3.6 przechodzi w rejon lasu pld SAMOROWO (4820), skąd rozpoznaje podejście kolumn npla na kierunkach: IŁAWA — OSTRÓDA, LUBAWA — OSTRÓDA, LUBAWA — FRYGNOWO (3838);
- grupy specjalne nr 1 i 2 we współdziałaniu z bot „OSTRÓDA” w ciągu nocy niszczą transporty zaopatrzenia npla na stacji OSTRODA oraz unieruchamiają urządzenia stacyjne, po czym przechodzą w rejon lasów wsch OSTRÓDA, gdzie od świtu 4.6 zabezpieczają lądowanie desantu śmigłowcowego w składzie 3/13 pz w rejonach: pld IDZBARK (5038), płn WIGWAŁD (4444), zach ELGNÓWKO (4448).

b) w dniu 4.6:

- 3/13 pz ze środkami wzmocnienia desantuje w rejonach: pld IDZBARK (5038), płn WIGWAŁD (4444), zach ELEGNÓWKO (4448) z zadaniem: współdziałając z grupami specjalnymi nr 1 i 2 oraz z częścią sił bot „OSTRÓDA” wzbronić podejścia 6 DZ (N) na kierunkach: OSTRÓDA — BIESAL (5446), SZYDLAK (4438) — BIESAL, GIERZWAŁD (3438) — MANKI (4850) i zajęcia podstawy wyjściowej do przeciwuderzenia na rubieży: BIESAL, jez. SARĄG (5040). Po wylądowaniu przekazuje bot „OSTRÓDA” 1 jo do broni ręcznej i maszynowej dla 150 ludzi; lotnictwo myśliwsko-szturmowe wspiera lądowanie i działanie desantu zgodnie z „Planem ogniowego wsparcia desantu”;

- grupy specjalne nr 1 i 2, bazujące w lasach pld wsch IDZ-BARK po zabezpieczeniu lądowania 3/13 pz wspólnie z bot „OSTRODA” niszczą tyły podchodzących kolumn npla;
- OR po wykryciu podchodzących kolumn npla niszczy most na rz. DRWECA w m. SAMBOROWO (4820), uderza na ich tyły i opóźnia marsz w kierunku wschodnim;
- 5 pcz naciera w kierunku: LAMKOWO, SETAL (7464), MATKI (6856) z zadaniem: współdziałając z 15 pz rozbić czołowe pododdziały 9 DZ (N) i opanować przeprawy na rz. ŁYNA w rejonie: PGR WOPY (7058), MATKI, BRASWAŁD (6860), po czym wysłać nie mniej niż dwie kcz jako OW z zadaniem połączenia się z desantem dywizji. Następnie naciera na kierunku JANKOWO (6654), IDZBARK i współdziałając z 15 pz oraz z desantem 3/13 pz rozbija czołowe oddziały 6 DZ (N) wzbraniając przejścia jej do przeciwuderzenia;
- 15 pz naciera w kierunku st. kol. BARCZEWO (6880), DYWIŁY (6664) z zadaniem: współdziałając z 5 pcz rozbić czołowe pododdziały 9 DZ (N) i opanować przeprawę na rz. ŁYNA na odcinku: (wył) BRASWAŁD (6860), (wył) OLSZTYN. Następnie naciera w kierunku GUTKOWO (6460), SMOLONEK (4644) i we współdziałaniu z 5 pcz oraz desantem dywizji rozbija czołowe oddziały 6 DZ (N), wzbraniając przejścia jej do przeciwuderzenia;
- 14 pz nacierając w kierunku: PRESŁOWO (5682), STAWIGUDA (4860) pln OLSZTYNEK zabezpiecza lewe skrzydło dywizji;
- 13 pz przesuwa się za 5 pcz, po czym wchodzi do walki z rubieży: KOBIKIEJMY DLM (7662), (wył) SPRECOWO (7262) z zadaniem: nacierając w kierunku SETAL (7464), ŁUKTA (6440) zabezpieczyć prawe skrzydło dywizji przed uderzeniem npla z kierunku MORĄG, OLSZTYN. Wejście do walki wspiera 2/2 ABAA;
- 5 drt jest w ciągłej gotowości do zwalczania bmar i pochodzących z zachodu odwodów npla nie mniej jak jedną baterią;
- artyleria wspiera natarcie 15 pz i 5 pcz oraz obezwładnia nowo odkryte baterie npla;
- artyleria plot osłania główne zgrupowanie artylerii;
- OZap i OPpanc przesuwa się za 14 pz w gotowości do osłony lewego skrzydła dywizji;
- OZR stwarza warunki do przegrupowania i wejścia do walki drugiego rzutu dywizji;
- OInż. zabezpiecza pokonanie rz. ŁYNA przez 5 pcz, a następnie 13 pz, po czym przesuwa się za 5 pcz.

Lądowanie desantu taktycznego oraz rozpoczęcie natarcia — 4.00 4.6.

Uzasadnienie

1. 5 DZ otrzymała zadanie osłony skrzydła zgrupowania uderzeniowego armii i opanowania kompleksu lasów pld wsch OSTRÓDA, które stanowią najbardziej prawdopodobną podstawę wyjściową spodziewanego przez dowódcę 2 A przeciwuderzenia.

Główną groźbę dla 5 DZ stanowią:

- a) Podchodzące z zachodu odwoły npla, prawdopodobnie 1 KA (N) mający w przodzie 6 DZ, która rozpoczęła przeprawę przez rz. WISŁA. Odległość 6 DZ od rejonu lasów pld wsch OSTRÓDA wynosi około 120—150 km. Biorąc pod uwagę uszkodzenie przez nasze lotnictwo części przepraw na rz. WISŁA, ciągle obezwładnienie przeprowadzających się kolumn oraz zbliżającą się noc, należy przewidywać, że przeprawa 6 DZ może się zakończyć o świcie 4.6.

W związku z tym, że podejścia 6 DZ npla do wymienionego rejonu należy się spodziewać około 8—9.00 lub — w gorszym wypadku — około 5—6.00 4.6, należy jak najszybciej przerzucić w powyższy rejon chociażby część sił dywizji, co utrudni podchodzącym odwołom przeciwnika jego opanowanie oraz zorganizowane wykonanie przeciwuderzenia, a tym samym zapewni wykonanie przez dywizję postawionego zadania.

- b) Odwód 8 DZ (N) w sile około brygady oraz część lub całość 27 BPanc 9 DZ (N) mogą wykonać kontratak (w najgorszym dla nas wypadku) w kierunku CHABERKOWO (4272), PURDA (5280) i uderzyć w lewe skrzydło dywizji w czasie wykonywania zadania bliższego.

Rozbite pododdziały 26 BZ (9 DZ) w sile około 1,5 batalionu, które stawiając opór od czoła częściowo wycofują się i prawdopodobnie obsadzają kolejną rubież obrony na rz. ŁYNA, nie stanowią większej przeszkody dla dalszego rozwijania natarcia przez oddziały 5 DZ. Natomiast wycofująca się 27 BPanc ma możliwość zorganizowania obrony na rubieży: PASYM (4686), PURDA (5280), OLSZTYN, co znacznie utrudni natarcie 14 pz w dniu 4.6.

2. Biorąc pod uwagę wytworzoną sytuację taktyczną, najbardziej celowe jest wyznaczenie do desantowania batalionu z 13 pz, który o 18.00 3.6 nie jest zaangażowany w walce i nie przewiduje się jego wprowadzenia do walki w dniu 3.6.

W ramach 13 pz najkorzystniej jest wyznaczyć do desantu 3/13 pz, ponieważ nie ma on strat w sprzęcie artyleryjskim (patrz założenie w cz. I).

Środki wzmocnienia dla 3/13 pz najkorzystniej jest wydzielić również z 13 pz, gdyż nie są i nie będą one do końca dnia użyte w walce z pododdziałami 27 BPanc i 26 BZ 9 DZ (N).

Wyznaczenie do taktycznego desantu śmigłowcowego innego pododdziału, np. 1/14 lub 2/15 pz osłabiłoby tempo natarcia dywizji, opóźniłoby wykonanie zadania dnia przez dywizję i uniemożliwiłoby

rozpoczęcie działań w dniu 4.6 już od 4.00, a tym samym nie pozwoliłoby na opanowanie lasów wsch OSTRODA przed podejściem 6 DZ (N).

3. Desantowanie 3/13 pz w rejonach: pld IDZBARK (5038), pln WIGWAŁD (4444) i zach ELGNÓWKO (4448), a ponadto skierowanie w rejon lasów pld wsch OSTRODA grup specjalnych nr 1 i 2 oraz pozostałej części bot „OSTRODA” pozbawi 6 DZ (N) możliwości szybkiego zajęcia tego rejonu i zmusi ją do prowadzenia uciążliwych walk w lasach. Uderzenie OR na tyły podchodzących kolumn 6 DZ (N) dodatkowo utrudni jej działanie. Wykonanie desantu o 4.00 4.6 i jednocześnie rozpoczęcie natarcia od czoła zapewni desantowanym pododdziałom zorganizowanie działań przed podejściem czołowych oddziałów 6 DZ (N). Wcześniejsze desantowanie nie jest celowe, gdyż przelot śmigłowców może przyspieszyć gotowość czołowych pododdziałów przeciwnika, a ponadto mogłoby to doprowadzić do skierowania w rejon desantu jego odwodów, a szczególnie odwodu 8 DZ (N), co znacznie utrudniałoby wykonanie zadania przez desant taktyczny 5 DZ.

W rozpatrywanej sytuacji taktycznej możliwe są również inne warianty użycia desantu taktycznego 5 DZ. Mógłby on być np. wysadzony w rejonie m. BIESAL (5446), gdzie między jeziorami ISĄG i SARĄG są dogodne warunki do organizacji obrony w celu wzbronienia przeciwnikowi wyjścia z kompleksu lasów wsch OSTRODA lub też w rejonach m. ŁUKTA (6440), czy m. MIŁOMŁYN (5822) celem wzbronienia odwodom przeciwnika podejścia z zachodu. Byłoby to jednak rozwiązanie mniej korzystne, ponieważ:

- a) w wypadku desantowania w rejonie m. BIESAL pozbawia się desant możliwości prowadzenia aktywnych działań w dogodnym terenie, jakim jest las, a ponadto pozostawia się przeciwnikowi dogodne podstawy wyjściowe do wyprowadzenia przeciwuderzenia na skrzydło zgrupowania uderzeniowego armii;
 - b) desantowanie w rejonach m. ŁUKTA lub m. MIŁOMŁYN z pewnością pozwoliłoby na wzbronienie podejścia odwodów przeciwnika z zachodu, lecz jednocześnie umożliwiłoby mu szybkie wyprowadzenie przeciwuderzenia w kierunku BIESAL, LIDZBARK WARMIŃSKI, co jest sprzeczne z zamiarem dowódcy armii. Wydaje się więc, że wariant desantowania 3/13 pz w rejonach przyjętych w proponowanym rozwiązaniu jest najbardziej słuszny.
4. W rejonie lądowania desant taktyczny prowadzić będzie walkę z przeważającymi siłami podchodzącej 6 DZ (N). Aby skutecznie walczyć z podchodzącymi kolumnami npla, dowódca desantu winien posiadać środki ogniowe umożliwiające prowadzenie ognia na odległość 8—9 km. Ponadto do prowadzenia walki przez desant niezbędne jest obezwładnienie przynajmniej najaktywniejszych baterii artylerii nieprzyjaciela — czego batalion nie jest w stanie wykonać organicznymi środkami ogniowymi.

Prowadzenie działań bojowych przez poszczególne kompanie na samodzielnych kierunkach zmusza dowódcę batalionu do podzielenia organicznej kompanii wsparcia między kompanie piechoty zmechanizowanej w celu ich usamodzielnienia. Z kolei podzielenie kompanii wsparcia pozbawia dowódcę batalionu możliwości interwencji ogniem na korzyść najbardziej zagrożonych kompanii. Tak więc jest niezbędne wzmocnienie 3/13 pz przynajmniej jedną baterią haubic. Ponieważ 6 DZ (N) w swym składzie posiada cztery bataliony czołgów (dwa w 6 BPanc oraz po jednym w 16 i 17 BZ) i może w rejonie działań desantu taktycznego wykorzystywać je na kierunkach najbardziej dogodnych do działania broni pancernej dowódca desantu powinien posiadać odwód przeciwpancerny, czego nie zapewniają mu posiadane środki organiczne. Stąd wniosek, że dowódcy desantu należy przydzielić nie mniej jak baterię artylerii przeciwpancernej.

Ze względu na to, że zarówno organiczne, jak i przydzielone środki przeciwpancerne desantowanego batalionu nie są w stanie zapewnić pełnych możliwości zwalczania broni pancernej nieprzyjaciela, zachodzi konieczność wzmocnienia obrony przeciwpancernej przez szerokie wykorzystanie min i materiału wybuchowego, co w warunkach prowadzenia przez 3/13 pz walki w lesie może dać poważne rezultaty. Aby żołnierze desantu mogli szeroko stosować zakładanie min na drogach podejścia kolumn nieprzyjaciela oraz wykonywać zawały leśne przy użyciu materiału wybuchowego, należy do każdego pododdziału przydzielić po kilku saperów, którzy występować będą jako instruktorzy przy grupach wykonujących poszczególne zadania. Ponieważ bpz nie posiada organicznego pododdziału saperów, należy do desantującego pododdziału przydzielić nie mniej niż pluton saperów.

W rozpatrywanej sytuacji taktycznej nieprzyjaciel ma możliwości użycia bmar na planowany przez nas desant, a tym samym zmusza nas do desantowania razem z batalionem pododdziału rozpoznania skażeń (przeprowadzenie zabiegów specjalnych przez desant taktyczny wykonuje się w zasadzie po połączeniu się z wojskami nacierającymi od frontu). Tak więc przydzielenie do 3/13 pz drsrk jest niezbędne w rozpatrywanej sytuacji taktycznej.

Ilość przydzielonych do desantu taktycznego środków wzmocnienia uzależniona będzie nie tylko od sytuacji taktycznej, ale także od ilości przydzielonych środków transportu powietrznego.

Szczegółowe zadania i możliwości artylerii desantu rozpatrzone są w dalszej części proponowanego rozwiązania.

5. Po wyznaczeniu batalionu jako taktycznego desantu śmigłowcowego należy wyznaczyć także rejon wyjściowy do desantowania. W rozpatrywanej sytuacji taktycznej jak najszybsze wyznaczenie dla 3/13 pz rejonu wyjściowego do desantowania uwarunkowane jest koniecznością przeprowadzenia następujących przedsięwzięć:
— natychmiastowe przystąpienie do uporządkowania pododdziałów batalionu i środków wzmocnienia oraz przygotowania ich do de-

- santowania, co przy konieczności przegrupowania w inny rejon wyjściowy byłoby mniej dogodny;
- rozpoznanie i uzgodnienie z dowódcą pułku śmigłowców rejonów lądowisk poszczególnych eskadr;
 - przeprowadzenie przez dowódców pododdziałów rekonesansu rejonów lądowisk i dróg dojścia do nich oraz oznaczenia w tych rejonach miejsc lądowania poszczególnych śmigłowców;
 - podział pododdziałów na poszczególne zespoły, zapoznanie ich z miejscem załadowania się do śmigłowców itp.

Wykonanie powyższych przedsięwzięć w warunkach zbliżającej się nocy i konieczności załadowania desantu na śmigłowce już o świcie 4.6 jest niemożliwe przy wyznaczeniu rejonu wyjściowego do desantowania w znacznej odległości od obecnego rejonu ześrodkowania 3/13 pz. Można by przyjąć wariant, że 3/13 pz po przygotowaniu się do desantowania zostanie przegrupowany do rejonu wyjściowego śmigłowców — płd RYN, skąd po załadowaniu się nastąpi start na trasę przelotu. Wariant ten jest mniej dogodny tak ze względu na zbliżającą się noc oraz ograniczoną ilość czasu pozostałą do rozpoczęcia desantowania, jak i to, że łatwiej jest przegrupować pułk śmigłowców, na odległość 25—30 km, aniżeli wzmocniony bpz przygotowany do desantowania.

Dlatego przyjęty w rozwiązaniu rejon wyjściowy do desantowania 3/13 pz jest naszym zdaniem całkowicie uzasadniony.

6. Wykonanie głównego uderzenia dywizji na kierunku WIPSOWO (7486), JONKOWO (6654), a następnie: JONKOWO, BIESAL, SZYLD-DAK (4438) zapewnią wykorzystanie najbardziej dogodnego terenu do działań oddziałów, szczególnie czołgów i broni ciężkiej, a tym samym umożliwia szybkie połączenie się z desantem taktycznym i niedopuszczenie do wykonania przez przeciwnika spodziewanego przeciwuderzenia.

Zamierzony manewr mający na celu obejście m. OLSZTYN od północy głównymi siłami dywizji wydłuża wprawdzie drogę dojścia do desantu dywizji, jednak naszym zdaniem jest najbardziej celowy i dogodny. Uważamy, że skierowanie głównego uderzenia na południe od OLSZTYNA lub angażowanie się w walkę o OLSZTYN mogłoby spowodować:

- a) konieczność dokonania w ciągu nocy 3/4.6 manewru częścią sił z prawego na lewe skrzydło dywizji, co uniemożliwiłoby rozpoczęcie natarcia i desantowania 3/13 pz o 4.00 4.6;
- b) uwikłanie się sił głównych dywizji w przeciągłe walki z 27 BPanc, która po zaniechaniu kontrataku ma możliwość zorganizowania skutecznej obrony na rubieży: PURDA (5280), OLSZTYN, co w konsekwencji uniemożliwiłoby wykonanie zadania dywizji oraz doprowadziłoby do zniszczenia 3/13 pz zbyt długo walczącego z przeważającymi siłami 6 DZ (N).

Skupienie głównego wysiłku 5 DZ na północ od OLSZTYNA i pokonanie z marszu rz. ŁYNA stwarza dogodny warunki do wysłania OW (z części sił 5 pcz lub 15 pz) celem połączenia się z desantem dla wzbronienia 6 DZ (N) zajęcia dogodnych podstaw wyjściowych do przeciwuderzenia.

Tak więc wybór głównego kierunku uderzenia 5 DZ sugeruje wybór rejonu lądowania taktycznego desantu śmigłowcowego dywizji przyjętego w proponowanym przez nas rozwiązaniu.

Jest rzeczą oczywistą, że mogą być inne, nie mniej korzystne warianty rozwiązania omawianych problemów w założonej sytuacji taktycznej. Wszystkie one jednak powinny prowadzić do wzbronienia przeciwnikowi wykonania przeciwuderzenia siłami podchodzących odwołów, a tym samym umożliwienia 2A wyjścia na rz. WISŁA. Problemy lotniczego i artyleryjskiego wsparcia działań 5 DZ w dniu 4.06, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia desantu taktycznego, zostaną omówione w dalszej części rozwiązania.

7. Możliwości załadowania 3/13 pz ze środkami wzmocnienia na przydzielone środki transportu lotniczego.

A. 3/13 pz z przydzielonymi środkami wzmocnienia posiada:

— ludzi	— 545
— ckm	— 6*)
— dział bezodrzutowych 82 mm	— 6
— moździerzy 82 mm	— 6
— moździerzy 120 mm	— 3
— przeciwpancernych pocisków kierowanych (PPK)	— 6
— armat ppanc 85 mm	— 3
— haubic 122 mm	— 6
— transporterów opancerzonych BTR-60	— 23
— samochodów ciężarowych Star 6 × 6	— 25
— ciągników samochodowych GAZ-63	— 3
— samochodów GAZ-69	— 1
— samochodów WD-3	— 1
— samochodów specjalnych	— 3

B. Przy pozostawieniu w rejonie wyjściowym tylko samochodów gospodarczych i specjalnych do desantowania 3/13 pz z przydzielonymi środkami wzmocnienia w jednym rzucie potrzeba 44 śmigłowców Mi-6. Taka liczba śmigłowców podyktowana jest tym, że jeden śmigłowiec Mi-6, ze względu na rozmiary kabiny załadowczej, może zabrać tylko jeden samochód ciężarowy lub ciągnik artyleryjski z działem. Przy takiej ilości przydzielonych śmigłowców można by ponadto zabrać dodatkowo około 200 ludzi więcej.

*) Pozostałego uzbrojenia jak np.: pmk, rkm i rgppanc nie wyszczególnia się, gdyż jest ono zabierane przez pojedynczych żołnierzy.

C. Ponieważ do desantowania 3/13 pz wydzielone zostały 24 śmigłowce Mi-6 i 12 W-8, proponuje się desantować większość ludzi z uzbrojeniem lekkim (ckm, moździerz i działa bo 82 mm) oraz następujący sprzęt ciężki:

- wszystkie moździerze 120 mm, haubice 122 mm i armaty ppanc 85 mm tylko z ciągnikami, pozostawiając w rejonie wyjściowym samochody ciężarowe rzutów dowodzenia, ponieważ skład osobowy tych rzutów będzie w rejonie desantowania działać pieszo;
- po jednym transporterze opancerzonym BTR-60 dla każdej kpz oraz jeden dla dowództwa batalionu;
- sześć PPK (zamontowane na transporterach);
- jeden WD-3 dla dowództwa batalionu;
- jeden samochód GAZ-69 dla drnsk;
- 1 jo amunicji artyleryjskiej na każdy rodzaj sprzętu;
- 2 jo amunicji strzeleckiej oraz 2 rdz żywności*);
- 1000 kg materiału wybuchowego (przeciętnie 2 kg na żołnierza) do wykonywania zawał leśnych.

Pozostałe samochody i transportery opancerzone należy pozostawić w rejonie wyjściowym i doprowadzić do rejonu desantowania rzutem kołowym razem z tyłami 5 DZ.

D. Dla ułatwienia kalkulacji desantowania, siły i środki batalionu celowo jest podzielić na trzy zgrupowania, każde w składzie:

— **zgrupowanie nr 1:**

- drnsk,
- 7 kpz z kwsp (bez dwóch pl moźdz. 82 mm oraz jednej wyrzutni PPK i jednego działa bo 82 mm), 1 dr sap, drł (4 ludzi),
- przedstawiciel SWL 2 A ze środkami łączności;

— **zgrupowanie nr 2:**

- dowództwo batalionu z częścią plł (8 ludzi) i pl med,
- 8 kpz z: 1 pl moźdz. 82 mm kwsp, pl sap (bez 1 i 3 dr), drł (4 ludzi),
- grupa ogniowa desantu w składzie: bappanc i b 122 mm hb 13 pz;

— **zgrupowanie nr 3:**

- 9 kpz z 2 pl moźdz. 82 mm oraz jedną wyrzutnią PPK i jednym działem bo 82 mm z kwsp, 3 dr sap, drł (4 ludzi).

E. W związku z powyższym proponuje się następującą kalkulację i podział przydzielonych śmigłowców na poszczególne zgrupowania:

*) W dalszych kalkulacjach nie rozlicza się ciężaru amunicji strzeleckiej i materiału wybuchowego oraz żywności, ponieważ przy desantowaniu zabierane to jest przez poszczególnych żołnierzy i wliczane zostaje w przeciętną wagę 100 kg na każdego żołnierza.

Nr zgrup.	Wyszczególnienie sił i środków	Potrzebna ilość śmigł.	
		Mi-6	W-8
Zgrupowanie nr 1	— ludzi	— 130	
	— ckm	— 2	5
	— działo bo 82 mm	— 1	4
	— wyrzutnia PPK	— 1	
	— moździerzy 120 mm	— 3	
	— samochód GAZ-69 (dla drnsk)	— 1	
	— radiostacja R-829 na samoch. GAZ-69	— 1	
	— transporter opancerzony BTR-60	— 1	
	— samochodów GAZ-63	— 3	
	— amunicji artyleryjskiej	— 7,6 t.	
	— amunicji strzeleckiej oraz materiału wybuchowego dla bot „OSTRÓDA”	— 1,0 t.	
Zgrupowanie nr 2	-- ludzi	-- 273	
	-- ckm	-- 2	
	-- moździerzy 82 mm	-- 3	
	-- wyrzutni PPK	-- 4	
	-- dział ppanc 85 mm	-- 3	16
	-- haubic 122 mm	-- 6	4
	-- transporterów opancerzonych BTR-60	-- 2	
	-- samochodów ciężarowych Star 6 x 6	-- 9	
	-- samochodów WD-3	-- 1	
	-- amunicji artyleryjskiej	-- 2,9 t.	
Zgrupowanie nr 3	— ludzi	— 116	
	— ckm	— 2	
	— dział bo 82 mm	— 1	
	— wyrzutni PPK	— 1	3
	— moździerzy 82 mm	— 3	4
	— transporterów opancerzonych BTR-60	— 1	
	— amunicji artyleryjskiej	— 3,9 t.	
Ogółem do desantowania	-- ludzi	-- 519	
	-- ckm	-- 6	
	-- dział bo 82 mm	-- 2	
	-- wyrzutni PPK	-- 6	
	-- moździerzy 82 mm	-- 6	
	-- moździerzy 120 mm	-- 3	24
	-- dział ppanc 85 mm	-- 3	12
	-- haubic 122 mm	-- 6	
	-- transporterów opancerzonych BTR-60	-- 4	
	-- samochodów Star 6 x 6	-- 9	
	-- samochodów GAZ-63	-- 3	
	-- samochód GAZ-69 (dla drnsk)	-- 1	
	-- samochodów WD-3	-- 3	
	-- radiostacja R-829 na samoch. GAZ-69	-- 1	
	-- amunicji artyleryjskiej	-- 40,5 t.	
— amunicji strzeleckiej dla bot „OSTRÓDA”	— 1,0 t.		

6. Całokształt zagadnień związanych z organizacją desantowania 3/13 pz przedstawiony jest w „Tabeli desantowania” — załącznik nr 2 oraz w planie ogniowego wsparcia desantu” — załącznik nr 3.

II. PROPOZYCJA PRZEDSTAWICIELA LOTNICTWA DZIAŁAJĄCEGO NA KORZYŚĆ 5 DZ

1. Dla wsparcia działań bojowych wojsk 5 DZ dowódca 2 A wydzielił na dzień 4.6 pięć eskadrolotów lotnictwa myśliwsko-szturmowego, z tego: trzy eskadroloty dla zabezpieczenia przelotu, lądowania i wsparcia działań desantu taktycznego oraz dwa eskadroloty dla wsparcia sił głównych 5 DZ. Uwzględniając obecną sytuację i zamiar dowódcy 5 DZ, przydzielony limit pięciu eskadrolotów proponuję wykorzystać następująco:

- dwa klucze samolotów myśliwsko-szturmowych wydzielić do zwalczania naziemnych środków obrony przeciwlotniczej npla na trasie przelotu śmigłowców;
- dwoma kluczami samolotów myśliwsko-szturmowych zablokować lotnisko lotnictwa myśliwskiego npla w m. LUBAWA;
- pozostałe trzy eskadry i dwa klucze wykorzystać do opóźnienia podejścia 6 DZ (N) przez zniszczenie przepraw na rz. DRWEÇA w momencie wyjścia czoła kolumn sił głównych na przeprawy w rejonie SAMBOROWO (4820), DĄBROWO (4416) i 1 km wschód GROMOTY (4014).

Taki sposób wykorzystania przydzielonego limitu lotnictwa myśliwsko-szturmowego umożliwi desantowanie desantu taktycznego i zapewni mu możliwość prowadzenia działań do czasu podejścia sił głównych 5 DZ.

Zabezpieczenie przelotu, lądowania i wsparcia działań desantu taktycznego realizuje 18 plmsz, którzy bazuje na lotnisku ORZYSZ. Czas przybycia pierwszej grupy lotnictwa myśliwsko-szturmowego z gotowości bojowej Nr 1 do rubieży rz. DRWEÇA (po podaniu sygnału wywołania z SD 5 DZ) wyniesie około 30 minut.

2. 3/13 pz jako desant taktyczny został podzielony na trzy zgrupowania. Dla sprawnego załadowania tych zgrupowań dowódca 6 ps proponuje wydzielić trzy oddzielne lądowiska dla śmigłowców w następujących rejonach:

- lądowisko dla zgrupowania nr 3 pln WARPUNY (7812);
- lądowisko dla zgrupowania nr 2 pld BRUSZEWO (7808);
- lądowisko dla zgrupowania nr 1 pln jez. TRZCINNO (8210).

Przerzucenie desantu w rejon lądowania odbędzie się po trasie: WPT ZYNDAKI (7610), PZK TRELKOWKO (4496), PBR Jezioro (4254) i dalej do miejsc lądowania poszczególnych zgrupowań. Wysokość przelotu — 200 m, prędkość — 200 km/godz.

6 ps lot po trasie wykona w ugrupowaniu kolumny zgrupowań, zgrupowania — w kolumnie kluczy, klucze — w klinie śmigłowców. Odległość między kluczami — 200 m, między zgrupowaniami — 500 m, odległości i odstępy między śmigłowcami — 70 m.

Trasa powrotna dla śmigłowców: WPT Jezioro (4254), PZK TRELKOWKO (4496), KPT WEJDYKI (7630).

Czas startu śmigłowców z rejonu wyjściowego desantu na trasę lotu w rejon lądowania — 3.27 4.6.

Początek lądowania sprzętu 2.40, ludzi — 3.17 4.6.

3. W czasie wykonywania zadania przez śmigłowce będzie nimi dowodził dowódca 6 ps, lecąc w zgrupowaniu nr 2. Na pokładzie tego śmigłowca powinien lecieć razem z dowódcą 6 ps dowódca desantu taktycznego. W zgrupowaniu nr 1 poleci przedstawiciel SWL z radiostacją R-829 i oficer korygujący ogień artylerii. Po wylądowaniu w rejonie desantowania przedstawiciel SWL i oficer artylerii rozwiną środki łączności obok stanowiska dowodzenia batalionu. Wyżej wymienieni oficerowie współpracując ze sobą będą dokonywali na bieżąco korekty podziału obiektów uderzeń między lotnictwo myśliwsko-szturmowe i artylerię. Przy posiadanych przez śmigłowce środkach łączności i wyposażeniu przedstawicieli lotnictwa w rejonie SD 5 DZ i SD 3/pz w radiostację R-829 zapewniona będzie ciągła łączność ze śmigłowcami na trasie przelotu i po wylądowaniu w rejonie desantowania. Ponadto radiostacje te zapewniają utrzymanie łączności między SD 5 DZ, SD 3/13 pz i SWL. Taka organizacja łączności zapewnia utrzymanie ciągłości dowodzenia i współdziałania pomiędzy lotnictwem wsparcia i śmigłowcami a desantami 3/13 pz.
4. Celem usprawnienia organizacji działań proponuje się, by po przybyciu na SD 5 DZ przedstawiciela SWL i dowódcy 6 ps praca ich przebiegała w sposób następujący. Po zapoznaniu się w sztabie 5 DZ z zamiarem desantowania 3/13 pz oficerowie ci, razem z przedstawicielami sztabu dywizji, powinni niezwłocznie udać się w rejon wyjściowy desantu dla określenia przydatności terenu na lądowiska dla śmigłowców. W konkretnej sytuacji pośpiech jest wskazany, gdyż o 20.45 zapada zmrok, a po zmroku dowódca 6 ps nie byłby w stanie przeprowadzić rekonesansu terenu i określić jego przydatności na lądowiska. Po przeprowadzeniu rekonesansu i wyborze lądowisk wymienieni oficerowie powinni przystąpić do właściwej organizacji działań. Po zorientowaniu się dowódcy 6 ps w ilości przewożonych ludzi i sprzętu (skład, dokąd i w jakim czasie) przystępuje on do wypracowania decyzji. Przedstawiciel SWL znając sytuację powietrzną i naziemną, decyzję dowódcy 6 ps oraz siły i środki wydzielone do zabezpieczenia przelotu i wsparcia działań desantu powinien poinformować dowódcę 6 ps i przedstawicieli 5 DZ o sposobie realizacji zabezpieczenia przelotu, lądowania i wsparcia działań desantu taktycznego. Ponadto dowódca artylerii 5 DZ informuje wyżej wymienionych oficerów, co zamierza wykonać własnymi siłami na korzyść desantu. Mając te wszystkie dane, wydzieleni oficerowie ze sztabu 5 DZ, sztabu 3/13 pz, dowódca 6 ps i przedstawiciel SWL przystępują do opracowania dokumentacji związanej z desantowaniem 3/13 pz i jego zabezpieczeniem.

Uzasadnienie.

1. Podział wysiłku lotnictwa myśliwsko-szturmowego.

Z oceny nieprzyjaciela wynika, że w rejonie desantowania nie należy liczyć się z obecnością wojsk nieprzyjaciela, a tym samym nie zachodzi potrzeba wydzielania sił lotnictwa myśliwsko-szturmowego dla przygotowania rejonu desantowania. Natomiast bardzo niebezpieczne w czasie przelotu desantu na śmigłowcach będzie lotnictwo myśliwskie bazujące na lotnisku LUBAWA oddalonym od rejonu lądowania o 30 km. W związku z tym wydaje się konieczne wydzielenie części sił lotnictwa myśliwsko-szturmowego do zablokowania tego lotniska na czas przelotu śmigłowców i lądowania w rejonie desantowania. Z wybranej trasy przelotu śmigłowców wynika, że teren jest w znacznym stopniu zalesiony i posiada dużą ilość jezior. Ponadto trasa lotu przebiega wzdłuż przypuszczalnego styku 8 i 9 DZ npla. Wobec tego istnieje małe prawdopodobieństwo, by w tym terenie było duże nasycenie naziemnymi środkami obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela. Wydzielenie dwóch kluczy samolotów myśliwsko-szturmowych do zwalczania naziemnych środków obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela w pasie przelotu śmigłowców wydaje się wystarczające. Ponadto w pasie przelotu śmigłowców artyleria 5 DZ obezwładnia środki ogniowe npla na głębokość 8 km od przedniego skraju. Najbardziej niebezpieczna dla desantu i wojsk 5 DZ będzie podchodząca z zachodu 6 DZ (N). Dlatego też pozostały wysiłek lotnictwa myśliwsko-szturmowego należy skierować na zwalczanie tej dywizji, by możliwie w maksymalnym stopniu opóźnić jej podejście do rejonu działań desantu i uniemożliwić jej zajęcie podstaw wyjściowych do przeciwwuderzenia. O opóźnianie i dezorganizację ruchu odwodu 8 DZ npla należy prosić dowódcę 2 A.

- ### 2. Proponowana trasa przelotu śmigłowców w zasadzie odpowiada wymaganiom stawianym przez regulaminy i instrukcje, a mianowicie:
- przebiega nad prawdopodobnym stykiem dwóch dywizji nieprzyjaciela;
 - brak jest większej ilości wojsk nieprzyjaciela w tym rejonie;
 - istnieje małe prawdopodobieństwo obecności dużej ilości naziemnych środków obrony przeciwlotniczej npla na trasie przelotu śmigłowców;
 - wybrana trasa nie demaskuje głównego kierunku uderzenia 5 DZ;
 - posiada dużą ilość obiektów orientacyjnych, co ułatwia wyprawienie śmigłowców w nakazany rejon desantowania;
 - drogi znajdujące się na trasie przelotu przecinane są pod kątami prostymi, co uniemożliwia prowadzenie przez dłuższy okres czasu ognia do śmigłowców przez wojska maszerujące po tych drogach.

Przyjęte ugrupowanie bojowe śmigłowców na trasie przelotu zapewnia jednoczesny start i lądowanie wszystkim trzem zgrupowaniom. Ponadto nie zmusza śmigłowców przy wyjściu na bojowy punkt rozejścia do wykonywania dodatkowych manewrów, a z pro-

stej wszystkie zgrupowania kolejno mogą lądować w nakazanych rejonach.

Proponowana wysokość przelotu 200 m zabezpiecza śmigłowce przed wczesnym wykryciem przez naziemny system radiolokacyjny nieprzyjaciela (patrz zał. nr 3), który przy locie na wysokości 100 m może wykryć nasze ugrupowanie w odległości 30 km od przedniego skraju. Uwzględniając, że teren jest pagórkowaty (przeciętne wzniesienia wynoszą do 150 m), a lot wykonywany będzie na wysokości 200 m w stosunku do poziomu morza, rzeczywista wysokość lotu śmigłowców będzie wynosić 50 m. Przy tej wysokości i w tak pociętym terenie istnieją bardzo małe szanse wykrycia naszego ugrupowania śmigłowców przez radiolokatory nieprzyjaciela.

O c e n a c z y n n i k a c z a s u :

- zgodnie z decyzją dowódcy 5 DZ desant powinien lądować w nakazanym rejonie o 4.00 4.6;
- długość trasy przelotu od WPT do najbardziej oddalonego miejsca lądowania pierwszego zgrupowania wynosi 96 km; przy prędkości lotu 200 km/godz odległość tę śmigłowce przebędą w czasie 29 minut;
- start i dolot do WPT wynosi 4 minuty, czyli start należy rozpocząć o godz. 3.27;
- lądowanie sprzętu ciężkiego będzie trwało około 30 minut, a ludzi 10 minut, czyli lądowanie należy rozpocząć o 2.47 4.6;
- z tego wniossek, że śmigłowce w rejonie wyjściowym desantu powinny zakończyć lądowanie o 2.40 4.6;
- ponieważ przelot śmigłowców z rejonu wyjściowego w rejon wyjściowy desantu przy odległości około 23 km wyniesie 7 minut, wobec tego start z rejonu wyjściowego śmigłowców powinien nastąpić o 2.33.

Świt w dniu 4.6 jest o 2.23, a więc działania 6 ps przebiegać będą w warunkach dziennych.

Odległość desantowania od rejonu wyjściowego śmigłowców wynosi (zgodnie z trasą przelotu) około 120 km, a promień działania Mi-6 i W-8 sięga rzędu 450 km, wobec tego nie zachodzi konieczność dodatkowego tankowania śmigłowców, co w znacznym stopniu przyspiesza proces wysadzenia desantu.

Lądowiska w rejonie wyjściowym desantu powinny odpowiadać między innymi następującym wymaganiom:

- zapewnić jednoczesne lądowanie i start wszystkim śmigłowcom;
 - posiadać dogodne warunki do maskowania;
 - znajdować się w pobliżu poszczególnych zgrupowań;
 - dla jednego śmigłowca potrzebny teren o powierzchni około 2 500 m²;
 - teren powinien być suchy i niezalesiony oraz posiadać dogodne drogi dojścia desantu do śmigłowców w celu załadowania się.
- Lądowiska w rejonie lądowania desantu powinny być łatwe do rozpoznania z powietrza, posiadać dogodne dla śmigłowców podejścia do lądowania, umożliwić jednoczesne lądowanie całości grupy, znaj-

dować się w pobliżu lub w rejonie obiektu działań desantu. Wybrane lądowiska w rejonie desantowania desantu w zasadzie spełniają stawiane wymagania.

3. Możliwości bojowe LMSz w zakresie wykonywania planowanych zadań.

a) Blokowanie lotniska lotnictwa myśliwskiego nieprzyjaciela w m. LUBAWA.

Problem ten jest bardzo istotny z punktu widzenia działań pułku śmigłowców. Odległość tego lotniska od rejonu desantowania wynosi 30 km, a więc istnieje konieczność wyeliminowania z działań tego lotnictwa, które bazuje na danym lotnisku. Najlepszym rozwiązaniem byłoby zniszczenie samolotów na lotnisku, jednak posiadamy zbyt małe siły dla wykonania tego rodzaju zadania, a inne obiekty są nie mniej ważne z punktu widzenia działań desantu i sił głównych 5 DZ. Dlatego wydaje się słusznym wydzielenie przynajmniej 8 samolotów myśliwsko-szturmowych do zablokowania tego lotniska na czas przelotu śmigłowców od możliwej rubieży wykrycia przez system radiolokacyjny npla do rejonu lądowania i podczas startu na trasę powrotną. Czas ten wynosi około 20 minut (3.50—4.10 4.6). Wysyłając dwa klucze lotnictwa myśliwsko-szturmowego w minutowych odstępach czasu możemy lotnisko blokować przez 20 minut.

Możliwości takie istnieją, jeśli każdy klucz zabierze po 8 bomb i rzuci je przy pierwszym zejściu przede wszystkim na pas startowy, co spowoduje prawdopodobnie jego uszkodzenie i uniemożliwi wystartowanie samolotom myśliwskim npla. Przy drugim zejściu zaatakują się samoloty npla, które będą próbowały startować z pobocza. Drugi klucz po 10 minutach wykona takie samo uderzenie. W ten sposób dwa klucze samolotów myśliwsko-szturmowych mają możliwości wstrzymania startu samolotów myśliwskich npla na okres przynajmniej 20 minut. Przy celnym bombardowaniu z dwóch kluczy możemy otrzymać kilka bezpośrednich trafień w pas startowy. W związku z tym wykorzystanie jego do startu samolotów nastąpi nie wcześniej jak po kilku lub kilkunastu godzinach. Zależać to będzie od tego, jakie siły i środki nieprzyjaciela posiada na lotnisku do naprawy uszkodzonego pasa startowego.

W wypadku gdy npl poderwie samoloty z lotniska DZIERZGON' celem odblokowania lotniska LUBAWA, wówczas samolotom myśliwsko-szturmowym z pomocą przyjdą samoloty myśliwskie dyżurujące w strefie nr 1 i 2.

b) Niszczenie naziemnych środków obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela w pasie przelotu śmigłowców.

Do 18.00 3.6 nie wykryto w pasie przelotu śmigłowców artylerii plot npla, jednak to nie oznacza, że jej tam nie ma. Wydaje się więc słuszne wydzielenie dwóch kluczy samolotów myśliwsko-szturmowych do zwalczania wykrytych naziemnych środków OPL npla. Zadaniem tych samolotów będzie wykonywanie lotu w wy-

znaczonej strefie samodzielnego poszukiwania i niszczenia celów w pasie przelotu śmigłowców. Samoloty będą wykonywać lot z wyprzedzeniem czasowym 3—4 minut w stosunku do lotu śmigłowców. Te dwa klucze w wypadku wykrycia naziemnych środków OPL npla mają możliwość obezwładnienia do dwóch baterii artylerii przeciwlotniczej małego kalibru. Z oceny nieprzyjaciela i terenu wynika, że w konkretnym pasie przelotu śmigłowców może być najwyżej 2—3 plutony artylerii plot małego kalibru, które mogłyby przeciwdziałać śmigłowcom. W związku z tym wydzielenie dwóch kluczy LMSz w zupełności zapewnia wykonanie zadania.

c) Zwalczanie podchodzących kolumn 6 DZ (N).

Wykorzystując zgodnie z przedstawioną propozycją 11 kluczy lotnictwa myśliwsko-szturmowego do opóźnienia podejścia kolumn przeciwnika do rubieży rz. DRWECA, będzie można uzyskać znaczne ich opóźnienie w podejściu do rejonu desantu. Czas opóźnienia podejścia kolumn npla będzie uzależniony od tego, przez ile przepraw będzie się on przeprowadzał. W związku z tym rozpatrzymy trzy możliwości: jeżeli npl będzie się przeprowadzał przez jedną przeprawę, dwie lub trzy.

Przy przeprowadzaniu się przez jedną przeprawę należy wydzielić jedną eskadrę do zniszczenia przeprawy, a pozostałe siły do uderzenia na zgrupowanie wojsk przed przeprawą. Przy tego rodzaju działaniu zniszczymy przeprawę i opóźnimy przemarsz kolumn o taki okres czasu, jaki będzie potrzebny na organizację nowych przepraw lub szukanie innych przejść. Pozostałymi 8 kluczami z dwóch zajęć (jedno na bombardowanie, drugie na strzelanie) możemy zniszczyć lub uszkodzić około 20 pojazdów mechanicznych. Przy przeprowadzaniu się przez dwie przeprawy, należy wydzielić do atakowania każdej przeprawy po 1 eskadrze, a pozostałymi samolotami wykonać uderzenie na jedną z głównych kolumn. W wyniku takiego uderzenia możemy zniszczyć lub obezwładnić około 10—14 pojazdów mechanicznych. Przy przeprowadzaniu się przez trzy przeprawy należy wykonać uderzenia na wszystkie trzy przeprawy. W ten sposób możemy maksymalnie opóźnić podejście 6 DZ (N) do prawdopodobnej podstawy wyjściowej do przeciwuderzenia.

III. PROPONOWANE UŻYCIE ARTYLERII 5 DZ NA KORZYŚĆ DESANTU TAKTYCZNEGO

1. Stworzenie warunków do przelotu desantu taktycznego.

Zgodnie z przewidywanym rozwojem walki do świtu 4.6 linia styczności wojsk własnych z nieprzyjacielem może przebiegać na rubieży: FRACZKI (7872), BARCZEWO (6680), jez. SERWENT (5484), PASYM (4686), jez. BROJNICKIE (3688). Planowana trasa przelotu desantu przebiegać będzie prawdopodobnie na styku 9 i 8 DZ nieprzyjaciela i w pasie działania lewego sąsiada — 2 DZ. Uwzględniając warunki terenowe, na-

20

leży się liczyć z tym, że nieprzyjaciel na trasie przelotu desantu będzie dysponował nieznacznymi siłami. Z dywizjonu raket przeciwlotniczych „HAWK”, który prawdopodobnie skupi główny wysiłek obrony plot na północ od osi BISKUPIEC, OLSZTYN, nieprzyjaciel może oddziaływać siłami do jednej baterii przeciwko samolotom myśliwsko-szturmowym działającym w strefie samodzielnego poszukiwania i niszczenia celów. Rakiety „Hawk” nie stanowią zagrożenia dla rzutu śmigłowcowego ze względu na jego ograniczoną prędkość lotu. Zarówno na samoloty myśliwsko-szturmowe, jak i na śmigłowce desantu może oddziaływać artyleria przeciwlotnicza oraz przeciwlotnicza broń maszynowa, wchodząca w skład uzbrojenia piechoty i czołgów nieprzyjaciela. W najgorszym wypadku na styku 9 i 8 DZ nieprzyjaciela mogą się znajdować siły w liczbie do 6 plutonów małokalibrowej (40 mm) artylerii przeciwlotniczej oraz do dwóch kompanii piechoty zmechanizowanej.

Wnioski:

- a) W czasie ogniowego przygotowania przelotu desantu taktycznego należy się liczyć z koniecznością zwalczania następujących celów:
 - 1 baterii raket przeciwlotniczych „Hawk”;
 - 6 plutonów artylerii plot;
 - 6 plutonowych punktów oporu;
 - 2 grup wsparcia ogniowego kompanii piechoty zmechanizowanej. Razem — 15 obiektów ognia.
- b) W celu określenia położenia celów od świtu 4.6 należy zintensyfikować rozpoznanie. Prawdopodobne rejony rozmieszczenia poszczególnych celów:
 - bateria „Hawk”: SKOJBOTY (6078), PATRYKI (5678), PERWIEWKI (5672), KLEBARK MŁ (6079);
 - artyleria plot kalibru 40 mm: KRZYWONOGA (5082), WAREJTY (4284), ŁAJŚ (4276);
 - punkty oporu piechoty zmechanizowanej: PASYM (4686), DZWIERSZTYNY (4086), wsch jez. KALWA (4684).

Do wykonania zadań związanych z ogniowym przygotowaniem przelotu desantu można będzie wykorzystać następującą artylerię:

- 2/2 ABAA (3 baterie haubico-arat 152 mm);
- 1/5 pa (3 baterie haubic 122 mm)
- część 5 dppanc (2 baterie aramat 85 mm).

Razem — 8 baterii artylerii. Tą ilością artylerii można obezwładnić 8 z podanych wyżej celów — wyznaczając po jednej baterii własnej na każdy cel. Lotnictwo myśliwsko-szturmowe — zgodnie z propozycjami przedstawiciela SWL — może obezwładnić do 3 plutonów artylerii plot nieprzyjaciela. Zabraknie więc środków do zwalczania 4 obiektów. W związku z tym należy prosić dowódcę 2 DZ o wydzielenie 4 baterii artylerii do obezwładnienia 4 celów.

Biorąc pod uwagę przewidywane położenie wojsk 5 DZ o świcie 4.6 oraz dotychczasowe położenie artylerii, celowo będzie artylerię wyznaczoną do ogniowego przygotowania przelotu desantu rozmieścić w rejonach stanowisk ogniowych uwidoczniionych w załączniku nr 3.

Z tych rejonów SO przeciętne odległości strzelania wynoszą:

- dla armat 85 mm — do 14 km;
- dla haubic 122 mm — do 10 km;
- dla haubico-armat 152 mm — do 16 km.

W czasie ogniowego przygotowania trzeba będzie obezwładniać:

- baterię rakiet przeciwlotniczych „Hawk” przez cały czas działania lotnictwa myśliwsko-szturmowego w strefie samodzielnego poszukiwania i niszczenia celów, tj. od 3.42 do 3.54 4.6 (w ciągu 12 minut);
- baterie artylerii plot powinny być obezwładniane do czasu podejścia śmigłowców do przedniego skraju obrony nieprzyjaciela, tj. do 3.45 4.6;
- punkty oporu przeciwnika powinny zostać również obezwładniane do 3.45. 4.6.

Założona gęstość obezwładnienia poszczególnych celów, zużycie amunicji i czas trwania ognia.

a) Obezwładnienie baterii rakiet „Hawk”:

Założona gęstość obezwładnienia — 100% normy. Jeżeli będzie się obezwładniać radiolokacyjny zestaw do kierowania ogniem, który jest najwrażliwszym elementem baterii, wówczas zużycie amunicji 152 mm przy odległości strzelania 16 km wyniesie*): $60 \text{ poc} + 72 \text{ **}) = 132 \text{ poc./cel}$. Wyznaczając jedną 6-działową baterię do wykonania zadania, zużycie pocisków na działo wyniesie: $132 : 6 = 22 = 0,35 \text{ jo}$. Czas trwania ognia — 12 minut (od 3.42 do 3.54 4,6).

b) Obezwładnienie plutonów artylerii przeciwlotniczej:

Założona gęstość obezwładnienia — 50% normy. Do każdego celu wykona ogień jedna bateria własna.

Zużycie amunicji i czas trwania ognia:

— **armaty 85 mm:** (bateria 4-działowa), $D = 14 \text{ km}$, zużycie pocisków: $\frac{280}{2} + 112 \text{ *)} = 140 + 112 = 252 \text{ poc./cel}$; zużycie pocisków

na jedno działo wyniesie $\frac{252}{2} = 63 = 0,5 \text{ jo}$. Czas trwania ognia — 17 minut**).

— **haubice 122 mm:** $D = 10 \text{ km}$, zużycie pocisków $\frac{220}{2} = 110$

*) „Instrukcja kierowania ogniem artylerii naziemnej”, str. 45, tabela 6.

***) Tamże, str. 35, punkt. 67.

*) „Instrukcja kierowania ogniem artylerii naziemnej”. str. 143, załącznik 1.

***) Tamże, str. 46, tabela 7.

poc./cel; zużycie pocisków na jedno działo wyniesie:
 $\frac{110}{6} = 19 = 0,25$ jo. Czas trwania ognia — 4 minuty.

— **haubice-armaty 152 mm:** D = 16 km; zużycie pocisków:

$$\frac{180}{2} + 108^*) = 198 \text{ poc./cel; zużycie pocisków na jedno dzia-}$$

ło wyniesie: $\frac{198}{6} = 33 = 0,55$ jo. Czas trwania ognia — 12 minut.

c) obezwładnienie plutonowych punktów oporu i grup wsparcia ogniowego:

Założona gęstość obezwładnienia — 1/3 normy.

Do każdego celu wykona ogień jedna bateria własna.

Zużycie amunicji i czas trwania ognia:

haubice 122 mm: D=10 km, zużycie pocisków: $\frac{150 \cdot 2}{3} = 100$

poc./cel; zużycie pocisków na jedno działo: $\frac{100}{6} = 17 = 0,2$ jo.; czas

trwania ognia — 4 minuty.

haubico-armaty 152 mm: D = 16 km, zużycie pocisków:

$$\frac{90 \cdot 2}{3} + 72 = 132 \text{ poc./cel; zużycie pocisków na jedno działo:}$$

$$\frac{132}{6} = 22 = 0,35 \text{ jo; czas trwania ognia — 6 minut.}$$

Wnioski:

a) Po to, by zmniejszyć zużycie amunicji wystrzeliwanej do punktów oporu i plutonów artylerii plot nieprzyjaciela, należy rozwinąć sieć punktów obserwacyjnych w rejonie PASYM oraz korygować ogień ze śmigłowców rozpoznania artyleryjskiego. Wpłynie to na zmniejszenie zużycia amunicji o 25%.

Wówczas zużycie amunicji na działo i czas trwania ognia wyniesie:

C e l e	Rodzaj sprzętu, zużycie poc. na 1 działo i czas trwania ognia		
	armaty 85 mm	haubice 122 mm	haubico-armaty 152 mm
Plutony artylerii plot	47 poc./dz. = 0,4jo czas-9 minut	14 poc./dz. = 0,2 jo czas-3 minuty	25 poc./dz. = 0,4 jo czas-8 minut
Plutonowe punkty oporu i grupy wsparcia ogniowego.	—	13 poc /dz. = 0,15 jo czas-3 minuty	17 poc./dz. = 0,3 jo czas-8 minut

b) Układ ogniowego przygotowania przelotu desantu i proponowany podział zadań.

Cele	Lotnictwo myśliwsko-szturmowe	2/2 ABAA	1/5 pa	5 dppanc	Artyleria 2 DZ
3.42-3.54	Obezwładnia trzy plutony art. plot npla wysiłkiem dwóch kluczów LMSz	Obezwładnia baterię rakiet plot „HAWK“ siłami jednej baterii; zużycie am. — norma.			
3.36-3.45			Obezwładnia jeden pluton art. plot npla siłami jednej bat.; zużycie-0,2 jo/dz.	Obezwładnia dwa plot npla siłami jednej bat. na cel; zużycie-0,4 jo/dz.	
3.37-3.45		Obezwładnia dwa plutonowe punkty oporu npla siłami jednej baterii na cel; zużycie 0,3 jo/dz.	Obezwładnia dwa plutonowe punkty oporu npla siłami jednej baterii na cel; zużycie 0,15 jo/dz.		Obezwładnia cztery plutonowe punkty oporu npla z gęstością 1/3 normy

c) Zużycie amunicji na ogniowe przygotowanie przelotu desantu wyniesie:

$$\text{— dla } 2/2 \text{ ABAA: } \frac{22 + (2 \cdot 25)}{3} = \frac{72}{3} = 24 \text{ poc./dz.} = 0,4 \text{ jo;}$$

$$\text{— dla } 1/5 \text{ pa: } \frac{14 + (2 \cdot 13)}{3} = \frac{40}{3} = 13 \text{ poc./dz.} = 0,15 \text{ jo;}$$

$$\text{— dla } 5 \text{ dppanc: } 47 \text{ poc./dz.} = 0,4 \text{ jo.}$$

2. Proponowane użycie artylerii desantu.

W celu usamodzielnienia desantu w rejonie desantowania pod względem ogniowym, należy przydzielić do 3/13 pz baterię haubic 122 mm (13 pz) oraz baterię przeciwpancerną 13 pz. Wymienione środki dowódca desantu powinien pozostawić w swojej dyspozycji. Umożliwi mu to wzbronienie ogniem baterii 122 mm podejścia nieprzyjaciela w rejon desantu na odległościach ok. 8—9 km od rejonu desantowania oraz obezwładnienie najbardziej aktywnych baterii artylerii nieprzyjaciela. Ponadto dowódca desantu będzie w stanie interweniować ogniem na korzyść najbardziej zagrożonych kompanii. Posiadanie baterii przeciwpancernej umożliwi dowódcy desantu utworzenie silnego odwodu przeciwpancernego, który będzie mógł wykorzystać na kierunkach najbardziej zagrożonych przez broń pancerną nieprzyjaciela. Dzięki

wzmocnieniu desantu artylerią do ognia pośredniego i przeciwpancerną dowódca 3/13 pz będzie w stanie podzielić całą kompanię wsparcia batalionu między kompanie piechoty zmechanizowanej. Każda z kompanii powinna otrzymać po jednym plutonie moździerzy, a najbardziej zagrożone przez broń pancerną przeciwnika kompanie 7 i 9 — po jednej wyrzutni PPK i jednym dziale bezodrzutowym.

Zarówno organiczna, jak i przydzielona do 3/13 pz artyleria powinna zabrać pełne ruchome zapasy amunicji oraz dodatkowo zapas doraźny dla całości artylerii, uzupełniający jej pełną jednostkę ognia.

W celu uzgodnienia współdziałania ogniowego artylerii sił głównych dywizji, działających w celu połączenia się z desantem, z artylerią desantu, należy wyznaczyć strefę graniczną prowadzenia ognia: PGR ŁA-GUTY (5844), jez. WULPIŃSKIE.

C. Podział amunicji na 4.6.

Na dzień 4.6 dowódca wojsk raketowych i artylerii 2 A przydzielił następującą ilość amunicji:

- dla moździerzy — 0,8 jo;
- dla armat 85 mm — 0,7 jo;
- dla dział 122 i 152 mm — 0,9 jo.

3/13 pz po wyjściu z walki o 18.00 3.6 posiada 0,3 jo, a bateria 122 mm i bateria ppanc 13 pz — 0,25 jo.

Aby uzupełnić zapasy desantu dc 1 jo należy natychmiast dowieźć:

- amunicji moździerzowej — 0,7 jo;
- amunicji ppanc — 0,7 jo;
- amunicji hb 122 mm — 0,75 jo.

Dla pozostałych oddziałów dywizji, po odliczeniu tej amunicji, pozostanie na 4.6:

- amunicji moździerzowej: $(0,8 \cdot 9) - 0,7 = 6,5$ jo batalionowej;
- amunicji PPK $(1 \cdot 36) - (0,7 \cdot 8) = 30,4$ jo działowych;
- amunicji dla armat 85 mm $(0,7 \cdot 17) - (0,7 \cdot 3) = 9,8$ jo działowych;
- amunicji dla haubic 122 mm $(0,9 \cdot 9) - (0,75 \cdot 1) = 7,35$ jo bateryjnych;
- amunicji dla armat 122 mm — 0,9 jo baterijnej;
- amunicji dla dział 152 mm — 0,9 jo dywizjonowej.

Biorąc pod uwagę zadania poszczególnych pułków przewidziane na 4.6 oraz udział części artylerii w ogniowym przygotowaniu przelotu desantu, posiadaną amunicję celowo jest podzielić następująco:

Oddziały (pododdziały) artylerii	moż.	moż.	hb	arm.	hb.	PPK	dz. b/c	arm.
	82mm	120 mm	122 mm	122 mm	arm. 152 mm		82mm	85 mm
Art. 13 pz (bez 3/13 pz)	0,6	0,6	—			0,6	0,6	0,3
3/13 pz	1	1	1			1	1	1
Art. 14 pz	0,8	0,8	1			0,8	0,8	0,5
Art. 15 pz	1	1	0,7	0,9	0,6	1	1	0,5
Art. 5 pcz			0,8					
2/2 ABAA					1,1			
5 dppanc						1		0,8

25

Część druga

**PRZEJSCIE PUŁKU POWIETRZNO-DESANTOWEGO
DO DZIAŁAŃ DYWERSYJNYCH**

**WARUNKI PRZEJSCIA PUŁKU POWIETRZNO-DESANTOWEGO DO DZIAŁAŃ
DYWERSYJNYCH I OGÓLNE ZASADY PROWADZENIA TYCH DZIAŁAŃ**

Dotychczas przyjmowano, że działania dywersyjne, jako jeden z rodzajów działalności bojowej wojsk na terytorium nieprzyjaciela, z zasady prowadzone są przez „specjalne grupy dywersyjne”¹⁾.

Na podstawie przykładów minionej wojny, a także przewidywań dotyczących obrazu przyszłego pola walki, można przyjąć, że dywersja przestała być domeną specjalnych grup dywersyjnych. Obecnie każdy żołnierz, pododdział lub oddział, który znalazł się na tyłach nieprzyjaciela, posiadający broń, amunicję i inne środki walki, powinien przejść do działań dywersyjnych. Szczególnie predysponowane są do tego rodzaju działań oddziały i pododdziały powietrzno-desantowe. Działania dywersyjne w wielu wypadkach okazać się mogą jedyną słuszną metodą niszczenia nieprzyjaciela²⁾.

Za obiekty działań dywersyjnych na tyłach nieprzyjaciela, uszkodzenie których lub zniszczenie może utrudnić prowadzenie działań bojowych przez nieprzyjaciela, należy uznać: wszelkiego rodzaju obiekty i urządzenia o charakterze wojskowym i cywilnym, ośrodki kierowania politycznego i administracyjnego kraju, siły żywe i techniczne środki walki, stanowiska i punkty dowodzenia wojskami, środki wykrywania i naprowadzania, urządzenia nawigacyjne, komunikacyjne, a nade wszystko środki przenoszenia broni jądrowej. Ponadto ważnymi obiektami są: wyrzutnie przeciwlotniczych pocisków kierowanych, baterie artylerii nadbrzeżnej, bazy zaopatrywania, składy i magazyny ze środkami materiałowymi oraz wszelkiego rodzaju środki transportowe takie, jak: samoloty, okręty, parowozy, samochody, łodzie motorowe, itp.

Pułku powietrzno-desantowego z zasady nie wykorzystuje się do prowadzenia działań dywersyjnych. Działania te pułk może prowadzić tylko w wypadkach szczególnych.

Okoliczności, w jakich pułk powietrzno-desantowy może przejść do działań dywersyjnych, po wylądowaniu na tyłach nieprzyjaciela, może

¹⁾ Między innymi pojęcie takie zawarte jest w Wielkiej Encyklopedii Powszechnej. Wydanie PWN, Warszawa 1964; t. 3, s. 236.

²⁾ Na potwierdzenie tego znaleźć można bardzo dużo przykładów w literaturze wojskowej z okresu ostatniej wojny, a szczególnie z pierwszego okresu walk Armii Radzieckiej z wojskami Niemiec hitlerowskich.

być wiele. Jednak do najczęściej spotykanych wypadów zaliczyć te, w których:

- lądowanie sił głównych pułku powietrzno-desantowego odbyło się w innym niż planowano rejonie, znacznie oddalonym od rejonu działania sił głównych dywizji i w wyniku tego pułk nie ma możliwości wykonywania postawionych mu poprzednio zadań i dołączenia do sił głównych dywizji;
- w wyniku prowadzonej walki wytworzyło się niekorzystne położenie, zagrażające pułkowi lub większości jego pododdziałów okrążeniem, co nie pozwoli mu wykonać postawionych zadań;
- wytworzone zostało położenie, z którego oceny wynika, że ze względu na siłę i czas oraz teren, zadanie postawione pułkowi korzystniej będzie wykonywać metodą działań dywersyjnych;
- zachodzi konieczność przebijania się do rubieży styczności walczących wojsk lub większych zgrupowań prowadzących walkę na tyłach nieprzyjaciela;
- nastąpiło okrążenie i pułk pozbawiony został możliwości wykonywania postawionych zadań;
- na rozkaz bezpośredniego przełożonego, który uznał, że przejście do działań dywersyjnych z punktu widzenia potrzeb dywizji, mimo iż planowano inaczej, jest w tym położeniu bardziej wskazane i celowe.

Z powyższego wynika, że decyzję o przejściu pułku powietrzno-desantowego do działań dywersyjnych dowódca pułku może podjąć z własnej inicjatywy lub na rozkaz bezpośredniego przełożonego.

Dowódca pułku powietrzno-desantowego decyzję o przejściu do działań dywersyjnych winien podejmować w takim położeniu, w którym jest jeszcze czas na organizację działań dywersyjnych, a możliwości pułku, jeśli chodzi o oddziaływanie na nieprzyjaciela, nie są wyczerpane i mogą być wyzyskane dla realizacji zamierzonego celu.

Do działań dywersyjnych najkorzystniej jest przechodzić w warunkach ograniczonej widoczności, w terenie lesistym lub lesisto-bagnistym względnie pagórkowatym. Teren taki umożliwia spadochroniarzom oderwanie się od nieprzyjaciela i przejście w rejony, w których pościg, szczególnie oddziałami pancernymi przeciwnika, będzie poważnie utrudniony, a nawet niemożliwy. Czas, jaki nieprzyjaciel będzie musiał poświęcić na ponowne zlokalizowanie obecności spadochroniarzy, pozwoli im na zorganizowanie się i przejście w rejony, w których będą oni mogli odpocząć po walce. W tym czasie dowódcy poszczególnych pododdziałów dokładnie przemyślą i opracują plany dalszych działań.

Przy podejmowaniu decyzji przejścia do działań dywersyjnych należy pamiętać o tym, że do tej formy działań najkorzystniej jest przechodzić pododdziałami występującymi organizacyjnie w danym położeniu. Unikać należy próby organizowania nowych grup czy pododdziałów. Powstaną bowiem poważne trudności, gdyż całość zabiegów odbywać się będzie w trakcie walki, a więc w okolicznościach niesprzyjających tego rodzaju poczynaniom.

Na podstawie przykładów bojowych z minionej wojny i doświadczeń z ćwiczeń taktycznych okresu pokojowego można przyjmować, że najodpowiedniejszym pododdziałem do prowadzenia działań dywersyjnych — ze względu na siłę i ruchliwość oraz zdolności bojowe — będzie pododdział nie mniejszy niż wzmocniona kompania szturmowa.

Kompania szturmowa jest stosunkowo niewielka, lecz bardzo ruchliwa. Może być dzielona na kilka grup, co pozwala jej na atakowanie obiektu z dwóch — trzech kierunków lub wykonywanie jednocześnie kilku zadań w różnych rejonach — działając małymi grupami. Może to mieć szczególne znaczenie wówczas, gdy obok innych celów, zamiarem naszym będzie wywarcie na oddziały i ludność nieprzyjaciela wrażenia, że działania dywersyjne prowadzone są na szeroką skalę i z dużym rozmachem. Taka metoda działań stwarza niepewność, oddziałuje ujemnie na morale przeciwnika, zmusza go do ciągłej gotowości i angażowania sił, wyczerpuje fizycznie, doprowadza do stanu ciągłego napięcia — do paniki, a przecież przez działania dywersyjne dążymy do osiągnięcia takiego właśnie celu.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz mając na względzie fakt, że przekazanie pododdziałom decyzji dowódcy pułku (o przejściu do działań dywersyjnych) za pomocą technicznych środków łączności nie jest wskazane, a niekiedy niemożliwe, należy uznać za najbardziej odpowiedni sposób przekazania jej przez oficerów sztabu pułku. Oficerowie, którzy dostarczą decyzję dowódcom poszczególnych pododdziałów, powinni tam pozostać. Nie zajmując się dowodzeniem, ani też nie wyznaczając dowódców pododdziałów lub grup w dowodzeniu, powinni oni pomagać im w prawidłowym realizowaniu decyzji dowódcy pułku.

W decyzji dowódcy pułku powietrzno-desantowego, dotyczącej przejścia do działań dywersyjnych, powinny się znaleźć przede wszystkim następujące zasadnicze zagadnienia:

- ocena działań nieprzyjaciela;
- rejon, kierunki lub pasy prowadzenia dywersji przez poszczególne pododdziały lub grupy;
- kiedy i jakie osiągnąć rejon zbiorczy po oderwaniu się od nieprzyjaciela i od kiedy przejść do prowadzenia aktywnych działań dywersyjnych;
- obiekty, urządzenia lub cele, które powinny być przedmiotem dywersji (w braku wiadomości o nich można w decyzji wskazać tylko pas lub rejon działania i termin prowadzenia dywersji; w takim wypadku dowódca pododdziału lub grupy powinien sam decydować o wyborze obiektów dywersji);
- czas prowadzenia dywersji i ewentualny rejon, do którego pododdziały powinny przejść na spotkanie z oddziałami własnymi lub rejon zbiorczy pułku po przejściu nacierających wojsk własnych;
- sposób postępowania ze sprzętem, który ze względu na ciężar i brak amunicji lub paliwa nie może być wykorzystany w działaniach dywersyjnych;
- miejsce lub rejon, w którym dowódca pułku przewiduje dokonanie dywersji połączonymi siłami pułku;

— miejsce dowódcy i sztabu pułku powietrzno-desantowego, punkty kontaktowe, znaki oraz hasła rozpoznawcze;

— sposób zaopatrywania pododdziałów w żywność i amunicję podczas działań dywersyjnych;

— sposób utrzymania łączności, czas pracy radiostacji i najważniejsze sygnały.

Po otrzymaniu decyzji dowódcy pułku dalszymi działaniami kierują dowódcy pododdziałów lub grup. Dowódcy ci dążą przede wszystkim do tego, aby ich pododdziały oderwały się od nieprzyjaciela małymi grupami, co pod osłoną nocy lub w trudnych warunkach widoczności jest łatwe do przeprowadzenia, wyznaczają dwa — trzy rejon-y zbiórki, a jednocześnie myślą i utrudniają nieprzyjacielowi pościg.

Sprzęt ciężki, który w działaniach dywersyjnych może okazać się nieprzydatny i utrudniać będzie poruszanie się w terenie, należy zniszczyć. Jeżeli istnieją po temu odpowiednie warunki, można go zakopać względnie zamaskować w miejscach trudno dostępnych, oznaczając je na mapie.

Przechodząc do działań dywersyjnych dążyć należy do zabrania jak największej ilości amunicji, granatów, materiałów wybuchowych, medykamentów i środków żywnościowych.

Po zebraniu pododdziału lub grupy w wyznaczonym rejonie dowódcy zapoznają żołnierzy z nowymi zadaniami i natychmiast zmieniają rejon-y.

Nowy rejon, do którego przenosi się pododdział lub grupa, nazywa się **bazą**. Przejście do rejonu bazy powinno się odbywać po bezdrożach i przez teren trudno dostępny oraz w dużej odległości od wiosek, osiedli i miast. Od zasady tej można czynić odstępstwa tylko wówczas, jeśli obiekt dywersji znajduje się w wiosce, osiedlu lub mieście.

Bazą przywykliśmy nazywać miejsce lub rejon, gdzie pododdział lub grupa odpoczywa po wykonaniu jednego zadania i przygotowuje się do wykonania kolejnego zadania. Baza powinna być zatem rozmieszczona w terenie trudno dostępnym i dobrze zamaskowanym³⁾. Baza taka powinna z zasady służyć tylko na jednorazowy odpoczynek⁴⁾. Baza kompanii szturmowej może być rozmieszczona w dwóch — czterech oddzielnych miejscach, położonych jednak blisko siebie tak, by w miarę potrzeby pododdziały mogły sobie wzajemnie przyjść z pomocą.

W ciągu dnia (odpoczynku) w bazie powinny panować bezwzględna cisza i spokój. Jedynie ubezpieczenia, podsłuchy, patrole rozpoznawcze oraz stałe i ruchome posterunki obserwacyjne prowadzą nieprzerwaną działalność, poszukując celów dywersji.

Z zasady dążeniem każdego dowódcy powinno być należyte rozpoznanie przed atakiem każdego obiektu, który ma być poddany dywersji.

³⁾ Na jednym z ćwiczeń prowadzonych wspólnie z wojskami KBW, pododdział spadochroniarzy zorganizował bazę w haszczach na jeziorze. Spadochroniarze odpoczywali w łódkach indywidualnych, wiążąc je wzajemnie i przymocowując do pobliskich drzew, by uniknąć zabrania łódek przez odbijającą się od brzegów falę.

⁴⁾ W okresie minionej wojny bazy takie były miejscem raczej stałym (przynajmniej na pewien czas). Obecnie z wielu względów, a głównie zaś z uwagi na środki wykrywania, należy tej metody zaniechać i po każdym zadaniu organizować nową bazę.

W niektórych warunkach zasada ta może nie mieć zastosowania. Oznacza to, że niektóre obiekty uprzednio nie rozpoznane mogą być także atakowane.

Pododdział lub grupa wychodząca z bazy celem wykonania zadania może być dzielona na kilka podgrup, z których każda może wykonywać inne zadanie. Można też całością pododdziału wykonywać tylko jedno zadanie. Dla wykonania tego zadania pododdział lub grupa działa na jeden sygnał. Po wykonaniu zadania pododdział lub grupa powinna ponownie rozdzielić się na mniejsze podgrupy i oddzielnymi drogami dojść do następnego obiektu dywersji lub do nowej bazy.

Przemarsz ten powinien być ubezpieczony. Na trasie marszu należy wyznaczać kilka punktów kontaktowych, a żołnierzom podać hasła rozpoznawcze.

Dokładne miejsce rozmieszczenia nowego rejonu bazy podaje się przed wyjściem do wykonania nowego zadania. Żołnierz musi to miejsce zapamiętać. Pod żadnym pozorem nie wolno tego miejsca wrysowywać na mapę.

Wskazane jest, aby dla dokładnego rozpoznania rejonu nowej bazy, w tym czasie, kiedy siły główne wychodzą dla dokonania dywersji, wysłać oddzielną grupę. Grupa ta powinna dokładnie wybrać rejon nowej bazy (który był tylko ogólnie określony na podstawie mapy), ubezpieczyć podejścia i zorganizować regulację ruchu w celu sprawnego kierowania do wyznaczonych miejsc żołnierzy wracających po wykonaniu zadania.

Metody wykonywania zadań dywersyjnych zależą od bardzo wielu czynników i dlatego należy zostawiać pod tym względem pełną swobodę wyboru dowódcom pododdziałów lub grup. Do najczęściej spotykanych metod i sposobów prowadzenia dywersji należy zaliczyć:

- obserwację, podsłuchy i ubezpieczenia;
- napady dla chwytania żołnierzy, łączników, oficerów, przedstawicieli i działaczy miejscowych władz politycznych i administracyjnych;
- napady, których celem jest niszczenie sztabów i węzłów łączności, wyrzutni raketowych oraz wszelkiego rodzaju urządzeń wykrywania i naprowadzania;
- zasadzki w celu niszczenia sił żywych i środków technicznych lub zdobywania dokumentów, uzbrojenia i żywności;
- faktyczne i pozorne ataki na wybrane obiekty celem ich niszczenia lub wywoływania paniki wśród żołnierzy nieprzyjaciela;
- wypadki w celu niszczenia węzłów dróg, mostów, urządzeń pocztowych, kolejowych i portowych, rurociągów oraz radiostacji nadawczych i przekładników telewizyjnych;
- czasowa obrona ważnych węzłów dróg bitych i kolejowych;
- zakładanie pól minowych, urządzenie zasiek i zawał na ważnych drogach dowozu i ewakuacji przeciwnika;
- niszczenie pasów startowych i samolotów na lotniskach nieprzyjaciela;

- palenie lub niszczenie przy pomocy materiałów wybuchowych różnych urządzeń o znaczeniu wojskowym i gospodarczym;
- niszczenie urządzeń i magazynów tyłowych oraz urządzeń na większych stacjach kolejowych;
- przesłuchiwanie jeńców i ludności cywilnej oraz prowadzenie agitacji wśród miejscowego społeczeństwa;
- odbijanie i oswobodzenie jeńców wojennych lub więźniów politycznych.

Sprzymierzeńcem w prowadzeniu działalności dywersyjnej dla pododdziałów i grup dywersyjnych będzie noc lub trudne warunki atmosferyczne, bezdroża, teren lesisty i trudno dostępny. W takich właśnie warunkach są największe szanse skutecznego przeprowadzenia aktów dywersji. Niektóre zadania pododdziały mogą wykonywać w dzień, szczególnie jeśli chodzi o niszczenie stosunkowo dużych obiektów. Niszczenia takich obiektów, jak wyrzutnie raketowe, środki wykrywania i naprowadzania, samoloty na lotniskach itp. można w sprzyjających okolicznościach dokonywać w dzień w odległości od 600 do 3.000 m, to jest w zakresie skutecznego zasięgu ognia rkm i dział bezodrzutowych oraz moździerzy. W dzień należy unikać bezpośredniego starcia z przeważającymi siłami nieprzyjaciela. W nocy bezpośrednio, krótkie i gwałtowne starcie z nieprzyjacielem może okazać się bardzo skuteczne i można je stosować z powodzeniem.

W wypadkach kiedy dowódca pułku powietrzno-desantowego zdecydował się na przeprowadzenie dywersji całością sił pułku na jakiś wybrany obiekt, powinien on zarządzić odpowiednią koncentrację tych sił w określonych rejonach. Celowe jest wówczas koncentrowanie pododdziałów wokół wybranego obiektu dywersji, w odległości zapewniającej zachowanie swobody koncentracji, nieujawnianie właściwego zamiaru i dokonanie ataku w najbardziej sprzyjających warunkach.

Samo działanie w tym wypadku winno być szczegółowo przemyślane i zorganizowane. Napad na obiekt dywersji może być dokonany ze wszystkich stron. Można też atakować tylko z jednej strony, zmuszając nieprzyjaciela do odchodzenia na ustawione uprzednio pola minowe i zasadzki ogniowe zorganizowane przez część sił pułku. Rozwijające się do ataku siły nieprzyjaciela należy razić ogniem, atakować krótkimi, ale gwałtownymi atakami i szybko wycofywać się rażąc go, w miarę posiadania, bojowymi środkami chemicznymi.

Może się jednak zdarzyć i tak, że pododdział lub grupa po wykonaniu zadania bądź też przed jego wykonaniem, nierzadko jeszcze w bazie, będzie zaatakowana przez przeważające siły nieprzyjaciela i zostanie zmuszona do wycofania się. Wówczas wskazane jest natychmiastowe przejście do działań w „rozsypce”, aż do pojedynczego żołnierza, aby w ten sposób spowodować rozproszenie sił nieprzyjaciela i zmylenie pościgu. Jednocześnie, stosując stopniowe odrywanie się, należy niszczyć ogniem pojedynczych żołnierzy nieprzyjaciela, a szczególnie oficerów. Tam, gdzie tylko to będzie możliwe, należy niewielkimi grupami przechodzić do ataku, powstrzymywać pościg i znowu odrywać się.

31

Łączność radiową z pododdziałami lub grupami można utrzymywać tylko podczas walki, a dla przekazania zadań lub odebrania meldunków — tylko w określonych godzinach metodą krótkich seansów, podczas których powinny być nadane i odebrane najistotniejsze w danym położeniu meldunki i rozkazy. W takich wypadkach pracujące radiostacje należy odsuwać możliwie daleko od miejsca rozmieszczenia grupy i pododdziału.

Łączność radiowa może okazać się niewystarczająca, a niekiedy nawet zawodna. Dlatego z reguły należy dążyć do jej dublowania przez gońców i wyznaczenia punktów kontaktowych⁵⁾.

Poważnym problemem w tego rodzaju działaniach jest zaopatrywanie. W zasadzie może ono być oparte na dostarczaniu potrzebnych środków walki drogą powietrzną lub w oparciu o zdobyczne i miejscowe środki.

Innym również ważnym problemem jest przechowywanie rannych i chorych, których nie zawsze uda się ewakuować na tyły po każdej walce. Problematyczna wydaje się ich ewakuacja podczas trwania dywersji. Niemniej jednak rannych i chorych należy zawsze zabierać z pola walki. Jeżeli działania prowadzone są na obcym terytorium, to rannych i chorych trzeba pozostawiać pod opieką sanitariuszy, a niekiedy nawet zdrowych żołnierzy, w pobliżu byłych baz, gdzie oczekiwać będą na ewakuację. Jeżeli działania prowadzone są na terytorium własnym, tylko czasowo zajmowanym przez nieprzyjaciela, wówczas rannych i chorych można zostawiać w określonych miejscowościach, zapewniając im odpowiednią opiekę lekarską.

Kiedy siły główne nieprzyjaciela przejdą do odwrotu, pododdziały pułku powinny wzmoczyć aktywność swoich działań, przechodzić do ataku, niszczyć nieprzyjaciela ogniem, organizować obronę ważnych węzłów dróg i wzbraniać nieprzyjacielowi minowania i niszczenia.

Zakończenie działań dywersyjnych dla pododdziałów i grup pułku powietrzno-desantowego może nastąpić po przybyciu w ich rejon działania wojsk prowadzących natarcie od czoła. Pododdziały pułku zbierają się w miejscach wskazanych przez dowódcę pułku lub sztaby wojsk nacierających. Dalsze ich działanie zależne jest od sprawności fizycznej i psychicznej żołnierzy oraz możliwości bojowych pułku.

⁵⁾ Punktem kontaktowym przywykliśmy nazywać miejsce, w którym spotykać się mogą łącznicy i przekazywać — ustnie lub przez pozostawienie odpowiednich dokumentów — rozkazy odnośnie do dalszych działań lub meldunki o dotychczasowym ich przebiegu. Takie punkty kontaktowe należy wyznaczać również podczas przemarszów, by mogli tam dochodzić żołnierze, którzy z różnych przyczyn odłączyli się od pododdziałów lub grupy. Z powyższego wynika, że punkty kontaktowe powinny być wyznaczone w miejscach charakterystycznych na danym terenie i powinny posiadać skryte drogi dojścia i odejścia.

ZAŁOŻENIE OGÓLNE

do tematu: „Przejście pułku powietrzno-desantowego do działań dywersyjnych”

Mapy 1 : 500 000 N-33-A, B, C, D; N-34-A, B, C, D;
1 : 100 000 N-33—79, 80, 81, 82, 91, 92, 93, 94, 103, 104, 105, 106,
115, 116, 117, 118, 127, 128, 129, 130.

I.

1. Wojska „Zachodnich” w dniu 30.6 o świcie wspierane siłami lotnictwa taktycznego i operacyjnego przeszły do działań zaczepnych na kierunku: TEMPLIN, BYDGOSZCZ. W wyniku kilkudniowych walk, siła uderzeniowa „Zachodnich” znacznie osłabła i natarcie w dniu 6.7 w godzinach popołudniowych zostało zatrzymane na ogólnej rubieży: WŁADYSŁAWOWO, GDYNIA, GDAŃSK, rz. WISŁA na odcinku TCZEW—CHEŁMNO i dalej na rubieży: KORONOWO, NAKŁO, BARCIN, INOWROCLAW, KONIN.

W dniu 5.7 w porcie KOŁOBRZEG stwierdzono wyładowywanie z okrętów jednej dywizji, a jednocześnie wykryto przemarsz z rejonu HAMBURG do rejonu pñn BERLIN innego związku. Wiadomo również, że na wyspach duńskich przygotowuje się do przewozu drogą morską jeszcze jeden związek taktyczny.

Lotnictwo wspierające działania zaczepne ZT „Zachodnich” od godzin rannych dnia 5.7 znacznie osłabiło swoją działalność. Nadal trwają walki powietrzne.

2. „Wschodni” po uporczywych walkach zdołali powstrzymać natarcie nieprzyjaciela i podciągnąć z głębi świeże jednostki pancerne i zmechanizowane. Wykorzystując utrzymywane dotychczas przyczółki na zachodnim brzegu rz. WISŁA, wprowadzają jednostki te do walki z ogólnym zamiarem przejścia do operacji zaczepnej na kierunku: BYDGOSZCZ, EBERSWALDE.

W celu izolowania pola walki od dopływu świeżych sił nieprzyjaciela lotnictwo „Wschodnich” zwiększonymi siłami przeszło do prowadzenia aktywnych działań na wyspy duńskie, porty MORZA BAŁTYCKIEGO i POŁNOCNEGO. Równolegle z tym Marynarka Wojenna rozpoczęła aktywne działania wzdłuż północnych wybrzeży POLSKI od GDAŃSKA aż po KOŁOBRZEG.

II.

O świcie dnia 6.7 w rejonie pñd ŚWIDNIK desantowana została 1 DPD, która w oparciu o masywy leśne i jeziora w ciągu dnia 6 i 7.7 ma powstrzymać marsz dywizji nieprzyjaciela wyładowywanej w porcie KOŁOBRZEG, po czym przejść do opóźniania marszu DPanc idącej do frontu z kierunku BERLINA.

1 DPD swoimi oddziałami desantowała:

- 1 ppd z baterią ppk i baterią WP-8 — w rejonie 4 km pld TYCHOWO (7882);
- 2 ppd z baterią ppk i baterią WP-8 — w rejonie pln BOLKOWO (6870);
- 5 ppd z dwoma bateriami moździerzy 120 mm w rejonie 4 km pld RZECINO (6866).

W drugim rzucie spadochronowym znajdował się 3 ppd i część pododdziałów przydywizyjnych. Zgrupowanie to zgodnie z planem desantowania miało być desantowane w drugim rejsie o godzinie 17.00 6.7 w rejonie 5 km pld-wsch LOTYN (4218).

Dowódca dywizji przewidywał, że w wypadku trudności w wykonaniu przez 5 ppd zadania zasadniczego pułk przejdzie do działań dywersyjnych na obszarze: ŁUBOWO (4092), KŁĘBOWIEC (1094), WIELUŃ (6280), DOBIEGNIEW (7050), CHOSZCZNO (9228), ŁOBEZ (4440) ZŁOCIENIEC (3466) i prowadzić je będzie przez okres 3—4 dni.

III.

5 ppd po wylądowaniu i częściowym zebraniu swoich pododdziałów był bombardowany przez lotnictwo nieprzyjaciela, a o 9.00 nawiązał walkę z oddziałami 22 BGP (11 D) nieprzyjaciela na rubieży: POŁCZYN ZDRÓJ (6072), REDŁO (6064). Od tego czasu pułk był w ciągłej styczności z nieprzyjacielem i prowadził działania opóźniające, zadając nieprzyjacielowi poważne straty i opóźniając jego marsz.

O godzinie 18.00 dowódca 5 ppd utracił łączność z dowódcą 1 DPD i sąsiednimi pułkami. Jedynie z nasłuchu radiowego od lotnictwa udało się ustalić pewne ogólne, lecz nie sprawdzone, następujące wiadomości:

- w rejonie pln SZCZECINEK dwie kolumny nieprzyjaciela rozwijają się do ataku;
- o 14.00 zaobserwowano marsz w kierunku wschodnim dywizji pancernej nieprzyjaciela rozmieszczonej pln BERLIN;
- do lasów w rejonie 12 km wsch BORNE SULINOWO (4002) ściągają grupy spadochroniarzy z kierunku LUBOWO (4092);
- w rejonie lasów 2 km zach OKONEK (3422) znajduje się zgrupowanie spadochroniarzy w sile do ppd;
- z rejonu GRODEK stwierdzono wyjazd dwóch kolumn samochodowych. Pierwsza długości około 2 km skierowała się na wschód, druga długości 4 km jechała przez NADARZYCE (2698) w kierunku zachodnim;
- stwierdzono ruch dużej kolumny czołgów i samochodów z m. BIAŁOGARD na POŁCZYN ZDRÓJ;
- patrol rozpoznawczy pułku o 17.30 zameldował, że w rejonie PGR ZARAŃSKO (3854) napotkał kompanię żandarmerii. Patrol rozpoznawczy (dywizyjny) działający w rejonie SIENICA (2062) o 17.20 zameldował o spotkaniu się z kompanią żandarmerii jadącą w kierunku na WIERZCHOWO (2672);

- 34
- dowódca 16 ksz, która przeszła w rejon lasu na wsch PGR WAsosz (3072), o 17.40 meldował, że rubież SKWIERZYNA (2484) oraz wzdłuż jezior: PSARSKIE (2884), NAWSKIE (3082), SIEMIĘCIN (3082), KRZEMIENKO (3080), KRZEMNO (3280) i KALEŃSKIE (3478) od godziny 17.00 jest obsadzana przez żandarmerię, policję i miejscowe oddziały obrony cywilnej;
 - o godzinie 17.50 do sztabu pułku dotarł łącznik od dowódcy 8 ksz (2 ppd), który zameldował, że 8 ksz od godziny 17.00 walczy bez żadnej łączności radiowej ze swoim pułkiem. Z wiadomości otrzymanych od dowódcy 2 ppd z godziny 16.45 dowódca 8 ksz dowiedział się, że pułk w wyniku silnych uderzeń lotnictwa i przeważających sił nieprzyjaciela zamierzał odejść w kierunku wschodnim. Dowódca kompanii prosi o przyłączenie kompanii do 5 ppd;
 - straty w kompaniach szturmowych wynoszą 23% w ludziach i 7—10% w sprzęcie bojowym.

Szczegółowe położenie pododdziałów 5 ppd i nieprzyjaciela o godz. 18.00 6.7 przedstawia załącznik nr 2 (szkic z mapy 1:100 000).

IV.

Zadanie do rozwiązania polega na:

1. Powzięciu decyzji w roli dowódcy 5 ppd i jej opracowaniu przez sztab 5 ppd.
2. Opracowaniu planu działania dywersyjnego pododdziałów 5 ppd na pierwszą dobę.

Załączniki:

1. Położenie stron o 3.00 6.7.
2. Położenie 5 ppd i nieprzyjaciela o 18.00 6.7.

ZESTAWIENIE ŚRODKÓW MATERIALOWYCH
desantowych z pułkiem oraz przewidywane normy ich zużycia
w pierwszym dniu walki

Wyszczególnienie	Przy żołnierzu lub sprzęcie	W PPG	Razem	Przewi- dywane zużycie	Pozostaje do dalszej walki
1. Amunicja strzelecka* w jo	1	2	3	0,9	2,1
2. Amunicja do dział b.o. w jo	0,25	1,25	1,5	1	0,5
3. Amunicja do moździerzy 120 mm	0,5	1,5	2	1,5	0,5
4. Amunicja do PPK w jo	2	1	3	2	1
5. Amunicja do PKM w jo	2	1	3	2	1
6. Miny (WPD) w sztukach	2	2	4	2	2
7. Materiał wybuchowy w kg	1	0,5	1,5	1	0,5
8. Żywność (racje SPD)	1	2	3	1	2
9. MPS jn	0,75	1	1,75	1	0,75

*) Do amunicji strzeleckiej wliczono — amunicję do: PW, pmK, rkmD, i granatników.

Wydrukowano w 500 egz.

Egz. Nr 1—500 Kanc. Tajna ASG.

Wyk. ONB.

Drukarnia ASG. — Nr z. 40(02411)

ORGANIZACJA 5 ppd PRZYJĘTA DO ĆWICZENIA

L.p.	Wyszczególnienie	Ludzi	Wyszczególnienie																	Uwagi	
			pmk	granatniki	rkmD	działa b.o. 82 mm lub PKM-2	moździerze 120 mm	wyrzutnie PPK	radiostacje R-350	radiostacje R-105	radiostacje R-126	odbiorniki R-313	Gaz-69 osob.-teren.	Gaz-69 ciągnik	Gaz-69 sanitarny	Gaz-69 cysterna	Star-66	przyczepy 3 t.	kuchnie-przyczepy		samochody-warsztaty
1.	DOWÓDZTWO I SZTAB PUŁKU	37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-
2.	KOMPANIA DOWODZENIA	142	130	6	6	-	-	-	2	8	20	14	1	-	14	-	-	-	-	-	-
	- pluton łączności	35	35	-	-	-	-	-	2	8	20	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	- pluton rozpoznawczy	31	25	3	3	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	- pluton saperów	31	25	3	3	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	- pluton układania spadochronów	27	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	- pluton PKM-2	24	24	-	-	4	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
3.	KOMPANIA SZTURMOWA (4 w ppd)	114	96	9	9	3	-	-	-	-	-	15	1	-	4	-	-	-	-	-	-
	- pluton szturmowy (3 w ksz)	31	25	3	3	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- pluton dział b.o. 82 mm	16	16	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-
4.	BATERIA WSPARCIA	78	78	-	-	6	-	3	-	-	-	9	-	-	13	-	-	-	-	-	-
	- pluton wyrzutni PPK	7	7	-	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- pluton dział b.o. 82 mm	33	33	-	-	6	-	-	-	-	-	3	-	-	6	-	-	-	-	-	-
	- pluton moździerzy 120 mm	33	33	-	-	-	6	-	-	-	-	3	-	-	6	-	-	-	-	-	-
5.	KOMPANIA OBSŁUGI	79	71	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	5	4	30	10	4	3
R a z e m w p p d		798	655	45	45	18,4	6	3	2	8	20	83	5	6	46	5	4	30	10	4	3

1. Do dział 5 ppd otrzymał jako uzbrojenie dwie baterie 120 mm moździerzy = 12 moździerzy.
2. Z samochodów wymienionych w etacie desantowane mogą być tylko samochody typu Gaz-69.